

VEČERNIK

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV. Štev. 241	TELEFON UREDNISTVA: 25-67 POSLOVALNICA UPRAVE: 25-67 in 29-67 TELEFON CELJE, Prešernova 3. tel. 280 LJUBLJANA: 46-91	Maribor, sreda 23. oktobra 1940	NAROCNINA NA MESEC Prelema v upravi ali po pošti 14 din. Dostavljen na dom 16 din. tujina 30 din. POSTNI ČEKOVNI RAČUN: 11.409	Cena din 1.—
------------------------	---	---------------------------------	---	-----------------

Nove diplomatske akcije osi

Sestanek Lavalala s Hitlerjem in Ribbentropom — Ribbentrop potuje tudi v Madrid? — Govorice o sklenitvi miru s Francijo in njenim vstopom v vojno proti Angliji — Vesti o mirovni akciji v Berlinu in Londonu zanikujejo

NEKJE V FRANCIJI, 23. okt. Stefani DNB javlja uradno, da je kancelar Hitler med bivanjem v Franciji sprejel podpredsednika francoske vlade Lavalala. — Navzoč je bil tudi von Ribbentrop.

Govorice o namenih sestanka

CURIH, 23. okt. ZPV. Kakor poročajo iz Vichyja, se je francoski ministrski podpredsednik Pierre Laval podal v ponedeljek ponovno v Pariz. V Vichyju spravljajo to potovanje v zvezi z najrazličnejšimi kombinacijami, na uradnem mestu pa izjavljajo, da je zaradi izredne važnosti vprašanj, za katera gre in zaradi visokih osebnosti, ki pri tem sodelujejo, potrebna največja diskrepcija. Gotovo je le to da gre za preselitev francoske vlade v Pariz ali Versailles in da so v teku daljno sežna francosko-nemška pogajanja glede sodelovanja pri bodočem razvoju in ureditvi Evrope. V Vichyju so prepričani, da bo ta in prihodnji teden izredne važnosti za ves nadaljnji razvoj dogodkov. Med kombinacijami, ki se v javnosti širijo, je najvažnejša ta, da gre za sklenitev dokončnega miru med Francijo na eni ter Nemčijo in Italijo na drugi strani, nakar naj bi se Francija pridružila silama osi z napovedjo vojne Angliji.

POSVETOVANJA POTEKAJO UGODNO
ZENEVA, 23. oktobra. (Globereuter). Iz Vichyja javljajo, da je sprožilo srečanje Lavalala s Hitlerjem v tukajšnjih krogih veliko zanimanje. Prvi je že dolgo želel, da bi se osebno sestal z vodjem rajha. Potovanje samo in vsebina Lavalalovih razgovorov se drži v strogi tajnosti, vendar se pa izve, da bo Laval najbrže sprejet tudi od maršala Göringa. Diplomatski krogi naglašajo, da že dej-

stvo samo, da je Hitler Lavalala sprejel, odkriva važnost pomena sestanka in razgovorov. V telefonskih pogovorih, ki jih je imel Laval med 19. uro in polnočjo iz Pariza z Vichyjem, je naglasil, da potekajo posvetovanja v zelo prisrčni in mnogo obetajoči obliki. Računajo, da bo francoska vlada izdala že danes komunikacije o tem sestanku. O polnoči so zbudili maršala Petaina in mu poročali o poteku posvetovanj med Hitlerjem in Lavalalom. Tu menijo, da maršal sam ni računal s sprejemom Lavalala pri Hitlerju. Tudi vlada in parlament sam sta bila presenečena, ko je Laval nagloma odpotoval iz Vichyja. Ministrski svet, ki je zasedal v ponedeljek brez Lavalala, je potekel zelo živahno. Vest o srečanju Lavalala s Hitlerjem je sprejel ministrski svet šele v torek zvečer, ko je zasedal pod Petainovim vodstvom. Smatrajo, da bo Laval določen za naslednika Petaina na vodstvu države. Iz Vichyja pa zanikajo ameriške vesti, da bi bilo na sestanku govora o odstopu Alzacije in Lorene, Tunisa in Džibutija ter vzpostavitvi ostale francoske Afrike.

NOVA AKCIJA VELESIL OSI?

BERN, 23. okt. ZPV. V zvezi s sestankom Lavalala s Hitlerjem in von Ribbentropom ter govoricami, da bo von Ribbentrop še ta teden odpotoval v Madrid, se zadržuje po raznih informacijah, da gre za novo akcijo sil osi, katere cilj naj bi bil vrniti se k starim načrtom napada na

Anglijo v Afriki čez Španijo in francoske severnoafriške pokrajine. Ako bi bile te kombinacije resnične, potem bi to potrdjevalo govorice, da je akcija, ki naj bi bila usmerjena čez evropski jugovzhod, naletela na nepremagljive ovire in bo opuščena. Vsekakor so to samo različne kombinacije in bo treba počakati na nadaljnji razvoj dogodkov, preden bo mogoče ustvariti o tem jasno sodbo. Istočasno razširjene govorice, da so v teku nove akcije za sklenitev premirja in miru z Anglijo, se niti v Berlinu niti v Londonu ne potrjujejo.

ZA VSTOP ŠPANIJE V VOJNO

NEW YORK, 23. okt. United Press. — Hitler je konferiral včeraj »nekje v Franciji« s podpredsednikom francoske vlade Lavalalom. Razgovorom je prisostvoval tudi nemški zunanji minister von Ribbentrop. V nemških krogih se ni dalo ničesar izvedeti o vsebini razgovorov, vendar pa se misli, da so v teku akcije za vstop Španije v vojno. Nemški uradnik je odbil odgovor na vprašanje, o čem je bilo govora, vendar pa je dostavil, da je ta sestanek dokaz, da evropski narodi nočejo boja do konca drug proti drugemu. Isti uradnik je tudi dejal, da je Churchill govoril tako, kakor da Nemčija samo še čaka, kdaj bo končala s Francijo. Obenem pa je opozoril dopisnike tujih listov, naj bodo previdni pri poročanju o nemških diplomatskih akcijah, ker se jim lahko zgodi, da bodo obtoženi po zakonu o špijonah. Agencija United Press je izvedela privatno, da misli nemški zunanji minister von Ribbentrop v kratkem odpotovati v Madrid, kjer naj bi se mu pridružil visok italijanski diplomat, mogoče celo sam Galeazzo Ciano.

RIM, 23. okt. CBS. Italijanski zunanji minister grof Galeazzo Ciano bo verjetno jutri odpotoval na pogajanja zaradi miru med silami osi in Francijo.

V VICHYJU DEMANTIRAJO

VICHY, 23. okt. CBS. Pooblaščenec zunanjega ministrstva je izjavil, da sploh ni vprašanja o kakšnih razgovorih, ki naj bi jih Francija vodila s silami osi zaradi vstopa v vojno proti Angliji ali pa komer koli drugemu. Paul Baudoin je dejal, da bo Francija po vojni »odkrita in totalno« sodelovala z Nemčijo, ker bi vsaka druga politika bilo »neumna, nezdrava in absurdna«.

BERN, 23. okt. CBS. V Vichyju smatrajo, da Nemčija ne bo zahtevala kot nagrado za mir, da bi šla Francija v vojno proti Angliji. Nemci pa dvomijo, da bi bil mir sklenjen, če ne bi prišlo do sodelovanja med Nemčijo in Vichyjem. Vichyjska vlada se bo po sklenitvi miru preselila v Pariz, oziroma v Versailles.

PIERRE LAVAL

ANGLEŠKI NAPADI

LONDON, 23. okt. Unp. Poteg rednih napadov na invazijska pristanišča v Franciji, je angleško letalstvo napadlo novozgrajene nemške vojne ladje v Hamburgu ter razpršilo večji konvoj oboroženih nemških trgovskih ladij pri Dunkerqueu. Nemški in angleški dalekometni topovi so streljali preko Kanala. Več hiš v Doverju je bilo porušeni.

POMORSKE IZGUBE

LONDON, 23. okt. Reuter. Admiraliteta javlja izgubo patrolne ladje »Zebra«, ki je prej pripadala Franciji. Sodijo, da je del posadke ujet.

LONDON, 23. okt. Unp. Admiraliteta javlja, da je bilo v tednu, ki se je končal 13. oktobra, potopljenih 63.265 ton trgovskih ladij.

Najmirnejša noč v Londonu

V pretekli noči so bili letalski napadi na London zavrtni že do polnoči — Angleška letala so nadaljevala napade na invazijska pristanišča

VČERAJSNJE NEMŠKO POROČILO
BERLIN, 23. okt. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno vojno poročilo: Dne 21. oktobra so nemške letalske sile izvedle napade na London in druge važne cilje v srednji in južni Angliji. V Londonu so bombe zanele mnogoštevilne požare. V tovarnah letalskih motorjev Leylandu, severno od Liverpoola in v dveh drugih tovarnah orožja so bile uničene važne naprave in skladišča za stroje. Pri bombardiranju taborišč in letališč je bilo uničenih večje število letal. Drugi uspešni napadi so bili izvedeni na pristaniške naprave. Pri napadu na nek konvoj ob vzhodni angleški obali je bila ena angleška 3000 tonska trgovska ladja zadeta in težko poškodovana. Ponoči med 21. in 22. okt. so se nadaljevali napadi na London in druga angleška mesta. V mnogih skladiščih in napravah vojnih tovarn v Coventryju in Liverpoolu so nastale eksplozije in izbruhnil požari. Miniranje britanskih pristanišč se je brez motenj nadaljevalo. Pomorska artilerija je tudi danes streljala na Dover, kakor je bilo že sporočeno. Ogenj je bil zlasti namenjen večjemu številu angleških ladij, motornih čolnov in enemu angleškemu ogledniškemu motornemu čolnu, ki so ga naše strojnice obsule z ognjem. Ta ogledniški motorni čoln je ob podpori angleške obalne artilerije začel streljati na nas. En sovražni motorni čoln je bil potopljen, ostali pa so se vrnili. Sovražni bombniki, ki so prle-

teli nad Nemčijo, so vrgli nekaj bomb, niso pa povročili nobene škode na vojaških napravah. Sovražnik je včeraj izgubil dve letali, od katerih je eno sestrelila protiletalska obramba. Izginili sta dve nemški letali.

DANAŠNJA POROČILA

BERLIN, 23. okt. Stefani. Angleška letala so skušala 21. t. m. bombardirati nemške ladje v Kanalu. Bila so pa pregnana z močnim protiletalskim ognjem trgovskih ladij. Bombe so padle v morje. Nemške ladje so nato mirno nadaljevale pot.

BERLIN, 23. okt. United Press. Nemški listi poročajo, da je bilo porušeni več stanovanjskih hiš ter bilo več smrtnih žrtev pri angleškem napadu na Hamburg v ponedeljek ponoči.

BERLIN, 23. okt. DNB. Pri sinočnem napadu na Anglijo so bile bombardirane železniške postaje. Porušena je proga blizu Folkestonea, zažgane vojaške barake v okolici mesta. Na Dover je padlo več bomb. Napadi so se nadaljevali tudi ponoči.

ANGLEŠKA POROČILA O NAPADIH

LONDON, 23. okt. Unp. Težka protiletalska obramba ter nova ameriška lovska letala so odbila nocojšnji napad na London, ki je preživel eno izmed najbolj mirnih noči od začetka napadov. Konec januarja je bil že pred polnočjo.

LONDON, 23. okt. Reuter. Nemška letalska aktivnost je bila nocoj precej reducirana. Napadi so prenehali že pred polnočjo. V Midlandih je bil dveurni napad

na neko mesto, kjer je nastalo nekaj požarov. Smrtnih žrtev ni veliko. Bombe so padale tudi v Londonu ter v mestih na južnovzhodni obali. Škoda ni velika. Glavne bitke so bile na angleški obali v Kentu, kjer se je angleškim letalcem posrečilo zavrniti glavni napad na London.

LONDON, 23. okt. Reuter. Letalsko ministrstvo javlja, da so angleški lovci sestrelili v teku včerajšnjega dne tri sovražne bombnike. Angleži so izgubili šest letal.

Nove smrtne obsodbe v Španiji

MADRID, 23. okt. DNB. Po večurnem posvetovanju je vojno sodišče obsodilo na smrt španske socialiste in vodje narodne fronte. Obsojeni so: ravnatelj socialističnega lista »El Socialista« Zugasaoiti, dalje marksistični prvak Cusaido, predsednik administrativne oblasti za španska umetniška dela, Carlos Montilla, ki da je

kriv, da so šle umetnine v tujino, Riva Serif, svak bivšega predsednika Azane ter socialistični diplomat in prvak Mihel Salvador. Generalni direktor javne varnosti pod republikanskim režimom, Teodoriro Monedros, je pa bil obsojen na 30 let robitve.

Romunija pristopi k trojni zvezi

BUKAREŠTA, 23. oktobra. Stefani. Predsednik romunske vlade general Antonescu bo v kratkem prispel na povabilo Mussolinija v Rim. General Antonescu je sam najavil ta obisk v razgovoru z dopisniki italijanskih listov.

RIM, 23. oktobra. ZPV. Po še nepotrjenih vesteh, ki pa jih objavljajo tudi italijanski listi, se namerava Romunija pridružiti trojni zvezi med Nemčijo, Italijo in Japonsko. Te vesti spravljajo tu v zvezi z enakimi vestmi iz Budimpešte, ki pravijo, da se bo Madžarska pridružila omenjeni trojni zvezi.

Anthony Eden obišče Ankaro

Edenovi obiski v Egiptu, Palestini in Transjordaniji - Konferenca angleških diplomatov v Carigradu - V Atenah zanikujejo vojaški pakt s Turčijo - Turčija ne dovoli, da bi jo vodili drugi

Maribor, 23. oktobra. Izpovedovati v današnjih časih načela in programe, ki niso v skladu s pojavi sodobnosti, pomeni imeti že precejšnji državljanski pogum. Ker je popolnoma zamrlo tudi notranje politično življenje, so take manifestacije redke in že zaradi tega je treba pozdraviti poizkus svobodnega postavljanja misli, kakor ga je naredila ljubljanska mladina v svojem »Programu« in njegovih »Političnih načelih«.

Na drugi strani je treba ta »Program« pozdraviti, ker se je navzlic dolgem tavanju po mračnih svetovih končano — in upajmo definitivno — prišlo v svetlo okrilje demokracije. Dolga je bila pot in čisto nevarna, pa je zato spoznanje veliko več vredno!

»Politična načela« ločimo v teoretični in praktični del. Teoretični del govori o političnih smernicah, praktični da že slutiti, kakšne naj bi bile praktične politične posledice te brošure.

Lessingov moto: »Vse novo ni dobro, vse dobro ni novo...« dobro označuje navzočnost kritike. To je že hvalevreden pojav, ki ga je morala vzbuditi šele trda šola zadnjih let in pa res že preglobok prepad med »starimi« in »mladimi«.

Dejstvo, da mladina izjavlja, da ne beži pred odgovornostjo, bo mogoče še, če je iskreno povedano — imelo važne posledice. Kajti s tem se da kreniti na pot političnega poštenja. Prvi pogoj vsake res narodne politike je prevzetje odgovornosti. Pri nas že 60 let, kakor v Franciji, niso nikogar klicali na odgovornost. Zato se je tudi razpasla politična nemoralna in nikomur ni nikoli bilo treba polagati računov. Vsakodnevni pojav je bil pri nas, da so taki neodgovorni politiki, namesto da bi bili postavljeni na oder, zvrčali brez sramu odgovornost na druge. Če se je odločila ljubljanska mladina prekiniti s takimi metodami, bo to samo v korist slovenskemu narodu, ker bo zanesla v politiko poštenje in dvignila avtoriteto javnih delavcev.

Navzlic vsej realnosti ter treznemu gledanju na vprašanja sodobnosti, pa najdemo še vedno v »Programu« nekaj kategoričnih izjav, o katerih bi bilo vredno že zaradi tega, ker se stalno v tej ali oni obliki pojavljajo med nami, spregovoriti nekaj besed. Gre namreč za »zvestobo realni slovanski politiki«, za »sporazum s Slovani«, torej za »slovanstvo« sploh. Ta vprašanja pri nas prav tako radi načenjajo ter se k njim vedno zatekajo najrazličnejši desničarji, kakor tudi, po potrebi »realne politike par excellence« seveda, vsakovrstni levčarji. Čudovito je, kako smo še danes romantični in sentimentalni!

Ali smo že slišali Francoze, Italijane in Špance, da bi govorili o romanstvu? In ni njih jezik prav nič dalje, kakor je poljski od bolgarskega, pa še vera jih ne loči! O nekakšni romanski solidarnosti je sicer govoril Laval, vendar so se mu vsi skupaj smejali.

Nemci, Angleži, Holandci in Skandinavci niso nikoli imeli posebno veliko smisla za germanstvo. Šele nedavno je dr. Mejerle, polslužbeni uvodničar »Berliner Börsen Zeitung«, zapisal, kako si predstavlja germanstvo: vse periferne germanske države naj vidijo v Nemčiji svojio matico.

Ali so carski Rusi gledali kaj drugače? Za njih je bilo slovanstvo enako pravostavju. Sovjeti pa so 10. maja letos zabilili vsem »Slovanom« v brk, da je panslavizem smešna reakcija, ki nima ničesar opraviti s Sovjetsko zvezo.

Tako je torej videti politični pojem slovanstva. Namesto sentimentalnosti je treba povedati odkrito, da nam je zunaj Jugoslavije bližji ne vem kateri civilizirani narod na svetu, če je progresiven, kakor pa reakcionaren slovanski! To naj bo vodilo demokratske mladine, ne pa slovanstvo za vsako ceno!

Priznanje treh narodnih individualnosti je važen moment v tej javni izjavi ljubljanske mladine JNS. K sreči so vsaj tu prešli od sentimentalizma k realnemu gledanju na posledice svoječasnega nerealnega navduševanja. Drugi so stoletja ustvarjali nacijo, mi pa naj v 20. letih naredimo narod! In pri vsej našini politiki je bil efekt ta, da smo bili po 20 letih bolj narazen, kakor v začetku naše države ter da se bo moralo vse skupaj še enkrat začeti graditi. S tem spoznanjem bo vsaj enkrat že konec različnim ujedinjenim jugoslovenskim Belgradom« ter se bomo tu vrnili na srednjo pot, zlato pot.

KAHIRA, 23. oktobra. Reuter. Sir Anthony Eden je ob priliki svojega potovanja po Srednjem vzhodu inspiciiral tam zbrane čete. V Egiptu je Eden obiskal tudi kralja Faruka in visoke angleške častnike. Vrhovni poveljnik sir Archibald Wavell ga je spremljal pri njegovem potovanju v Palestino. V Transjordaniji ga je sprejel emir Abdulah in ga povabil na kosilo.

ANKARA, 23. okt. DNB. Kakor se je izvedelo iz okolice angleškega poslanstva, pričakujejo tu, da bo sredi tega tedna prispel sem angleški vojni minister Eden.

CARIGRAD, 23. okt. DNB. Angleški poslanik v Ankari Knatchbull-Hugessen je včeraj konferiral tu z zastopnikom angleškega poslanstva v Bukarešti. Še pred tem je konferiral s svojim sofijskim

tovarišem Rendellom, ki se je pa že vrnil na svoje službeno mesto. Včeraj so v Carigradu pričakovali prihod beograjskega poslanika Campbella. Sir Knatchbull-Hugessen se vrne v Ankaro, kjer pričakuje obisk angleškega vojnega ministra Edena.

MILANO, 23. oktobra. Stefani. Eden išče zama solidarnosti arabskega prebivalstva z Veliko Britanijo, piše »Corriere della Sera«, dokler bodo Angleži podpirali palestinske Žide. Arabci se ne bodo ujeli v past lažnega prijateljstva, ki jo nastavlja London.

ATENE, 23. okt. DNB. Na uradnem mestu zanikujejo vse vesti, ki so jih razširile ameriške časniške agencije, trdeč, da je bila med Grčijo in Turčijo sklenjena vojaška zveza.

CARIGRAD, 23. okt. Stefani. Medtem, ko turški tisk, ki je v službi angleške pro-

pagande, nadaljuje pisanje, da je Romunija že izgubila svojo neodvisnost, ter da so tudi druge balkanske države ogrožene, hoteč tako sprožiti vznemirjenje, ostajajo turški uradni in poluradni krogi v tem pogledu hladno ob strani. »Ulus« tolmači to stališče, poudarja pa, da je Turčija kljub temu pripravljena na vse, kar bi se utegnulo zgoditi. General Erkiel je napisal članek o Nemcih v Romuniji ter naglašala, da ni razlogov soditi, da je položaj v Romuniji resen.

CARIGRAD, 23. okt. Stefani. Turški tisk polemizira z bolgarskimi listi, ki zamerjajo Grčiji in Turčiji, da sta pristašnji Velike Britanije. List »Vatan« naglašala, da Turčija ne dovoli, da bi jo vodile druge sile. Ona se opira le na lastne interese ter je tudi vsa turška politika usmerjena v tem cilju.

Japonci še vedno oklevajo

TOKIO, 23. okt. Unp. Iz angleških krogov se je izvedelo, da so Japonci informirali angleškega veleposlanika sira Roberta Craigieja, da ima trozveza tajno klavzulo, ki omogoča takojšno pomoč drugih dveh partnerjev, če bi bil eden napaden. Japonci so hoteli sira Craigieja prepričati, da ni več čisto nemogoče, da bi prišlo med Veliko Britanijo in Japonsko do sporazuma.

NEW YORK, 23. okt. Reuter. »New York Times« izvejo, da popisuje japonska vlada vse Japonce, ki bivajo v USA,

na Havajskih otokih, v Kanadi, Argentini, Braziliji in Čileju. Oblastva v Tokiu morajo dobiti popise pred 20. novembrom.

RANGOON, 23. okt. Unp. Most preko reke Mekong, ki je najvažnejši most na burmanski cesti, je še vedno nepoškodovan, čeprav ga japonska letala stalno napadajo. Kitajci so postavili ob mestu protiletalske baterije. Včeraj je šlo podnevi preko mosta 60 ameriških avtomobilov z vojnimi materiali.

Pomorska bitka v Rdečem morju

RIM, 23. oktobra. Stefani. Italijanski glavni stan je včeraj poročal: Predpreteklo noč so naši rušilci na Rdečem morju odpluli na zasledovanje sovražnega konvoja, ki so ga varovale križarke in rušilci. Okoli polnoči so naše ladje zapazile konvoj in izstrelile torpedo na sovražne enote, kljub hudemu topniškemu ognju s križark in rušilcev. Nekoliko pozneje je druga skupina naših rušilcev tudi izvedla napad na konvoj s torpedi. Po tem napadu se je začela ponočna bitka med našimi rušilci in močnejšimi sovražnimi pomorskimi silami. Boj je trajal do zore. V tem trenutku se je sovražna križarka vrste »Sydney« (8000 ton) znašla v dosegu obalnih baterij naših oboroženih sil. Uspešen ogenj iz teh baterij je poškodoval križarko, ki se je umaknila. Pri tem spopadu je bilo potopljenih šest sovražnih trgovskih ladij, ostale pa so bile težko poškodovane. V boju je bil samo en naš rušilec zadet. Zadel ga je ogenj s sovražnih križark. Rušilcu se je posrečilo umakniti se v svoje oporišče. Izgube na rušilcu so majhne. Nekoliko pozneje so

naše letalske sile izvedle nov napad na sovražni konvoj. Tedaj je prišlo do letalskega spopada med našimi in sovražnimi lovci.

LONDON, 23. oktobra. Unp. Italijanski rušilec »Francesco Nullo« (1058 ton) je bil potopljen v boju z angleškim rušilcem Kimberley v Rdečem morju, ko se je hotel približati britanskemu konvoju trgovskih ladij. »Francesco Nullo« je šesti italijanski rušilec, ki je bil potopljen v angleško-italijanski vojni v zadnjih 10 dneh. Admiralteta pa obenem javlja, da sta bili potopljeni dve majhni patrolni ladji, ki sta nekoč pripadali francoski mornarici.

LONDON, 23. oktobra. CBS. Italijanski rušilec »Francesco Nullo«, ki je bil potopljen od 1690 tonskega angleškega rušilca »Kimberley« v Rdečem morju, je bil najprej potisnjen k obali, nato pa potopljen. »Kimberley« je dobil zadetek od neke italijanske baterije z obale, ki mu je zmanjšal brzino, vendar pa ladja ni teže poškodovana. Dva obalska topova izmed treh sta bila uničena.

Knox o ameriških oporiščih

NEW YORK, 23. okt. Reuter. Na sestanku, ki ga je organiziralo vodstvo lista »New York Herald«, je mornariški minister Knox med drugim poudaril, da »bodo USA dobile še nove baze v Tihem oceanu. Sedanji razvoj dogodkov bo pokazal, kako in v kolikšni meri naj se ta oporišča izkoristijo. Na Havajskih otokih že imamo bazo,

ki je nepristopna. Je to močno utrjeni Pearl. Toda, nam so potrebne še druge baze in imeli jih bomo. Razširjenje oporišč USA na Atlantiku je tudi močno pripomoglo k pomorski sili držav, posebno še, če pomislimo na veliko okrepitev same vojne mornarice v zadnjem času.«

Vichy o Churchillovem govoru

ŽENEVA, 23. okt. DNB. V krogih zunanjega ministrstva v Vichyju smatrajo, da govor Churchilla ne daje odločujočim činiteljem povoda, reagirati na kakršenkoli način. Mnenja so, da je poziv tujeja

državnika drugemu narodu netakten čin. Dostavljajo, da je maršal Pétain enkrat že odklonil vmešavanje angleške vlade v francoske zadeve. Samo besedilo govora ni presenetilo. Francozi nimajo namena,

Jedro jugoslovanske — nedavno je bila ta beseda še črtana v slovarju napredne mladine in zamenjevala jo je beseda jugoslovenski — ideje vidi »Program« v Jugoslaviji, ki je »prirodna tvorba v skupno usodo povezanih Slovencev, Hrvatov in Srbov«. Dolgo smo potrebovali, da smo le prišli do tega spoznanja! Gluhi in slepi smo bili za Pruse, Bavarce in Sakse, ki so hoteli biti Nemci, opaziti nismo Angle-

žev, Škotov in Valijanov, kako so bili Britanci — rekli so nam: ni Slovencev, Hrvatov in Srbov, le Jugoslovenci so. Pri tem pa se ne prvi ne drugi ne tretji niso še zavedali, da so lahko pri svojem slovenstvu, srbstvu in hrvaštvu Jugoslovani. Tega nas bo morda naučila sedanja vojna vihra, ki bo konsolidirala skupnostni duh med nami bolj kakor vse ministrske in policijske uredbe. Rr,

da bi polemizirali s Churchillom, tisk pa ni doslej dobil dovoljenja, da bi njegove besede komentiral.

Sporazum o selitvi Nemcev iz Romunije

BUKAREŠTA, 23. okt. DNB. Tu je bil v torek podpisan nemško-romunski sporazum o preselitvi Nemcev iz južne Bukovine in Dobruđe. Sporazum sta podpisala predstavnik nemške vlade, generalni konzul Rode in zastopnik romunske vlade minister Brosu.

Zasežena švedska letala

WASHINGTON, 23. okt. DNB. Vlada USA je rekvirirala 110 letal, od tega 7 lovcev, 50 bombnikov, ki so bili izdelani za švedsko vojsko. Ker ni uspelo, letala od švedske odkupiti, jih je oblastno zasegla na osnovi uredbe, ki jo je izdal Roosevelt 15. oktobra. Švedsko poslanstvo je vložilo protest.

WASHINGTON, 23. oktobra. DNB. Na švedski protest glede zaplembe letal je Hull odgovoril v dveh notah. Interesi USA terjajo, da je segla po tem sklepu in prepovedala izvoz vojnega materiala na švedsko. USA potrebujejo letala nujno za izvežbanje svojih pilotov.

Albanske grožnje Grčiji

TIRANA, 23. okt. Unp. List »Tomorie« svari Grčijo, da bo zasedena, če bo kršila svojo nevtralnost. To svarilo je napisano v zvezi z vestmi, da misli angleška mornarica zasesti nekatere grške otoke v Egejskem morju, kjer naj bi imela pomorska in zračna oporišča. List pravi, da je grški kralj Jurij kriv, da je Grčija na strani Velike Britanije.

ZATEMNJENI SVETILNIKI

BUKAREŠTA, 23. oktobra. Stefani. Od danes dalje bodo vsi svetilniki v romunskih pristaniščih ob Črnem morju vsako noč zatemnjeni.

ODPUST REZERVISTOV V ROMUNJI

BUKAREŠTA, 23. oktobra. Stefani. Vrhovni gospodarski svet je sklenil, da naj se nemudoma pošlje večje število rezervistov domov.

POTRES TUDI V BESARABIJI

AKERMAN, 23. oktobra. Tass. V mestu in okolici je bilo čuti lažji potres. Stresljaje zemlje so zabeležili tudi v Černovcah in drugih področjih Besarabije.

TORPEDIRAN ŠVEDSKI PARNIK

STOCKHOLM, 23. okt. Stefani. Švedski parnik »Gunborg« z 2900 ton nosilnosti, je bil torpediran blizu Islanda. Posadka, 22 članov, se je rešila.

VOJNI PRERACUN ARGENTINE

BUENOS AIRES, 23. okt. Unp. Vojni preračun republike znaša 1,115,000,000 pesosov (okoli 20 milijard din).

Borza, Curih, 23. X. Devize. Pariz 9.95. London 17.15. Newyork 4.31 1/2.

Mariborska napoved. Pretežno oblačno in tiho vreme. Včeraj je bila najvišja temperatura 14,0, danes najnižja 7,6. opoldne 11,4.

Silni napori sedanje letalske vojne

Za vzdrževanje 26.000 bojnih letal je potrebna delavska vojska 3.593.218 mož

Letalsko oboroževanje je odvisno od proizvodne moči države. Podzemne utrdbе terjajo velike stroške, toda te so dolgotrajnejše in ostanejo še stoletja. Obrambna sredstva zraka so pa zelo kratkotrajna in terjajo vedno znova nove investicije kapitala.

V zadnjem letu svetovne vojne so vojskujoče se države izgubile povprečno 50 odst. svojih borbenih letal na mesec. V letu leta je tedaj morala biti letalska sila bombnih in lovskih letal držav skoro šestkrat obnovljena. Ni sicer mogoče še predvideti, kakšne bodo izgube letal v sedanji vojni, toda jasno je že doslej, da bodo morale države tudi to pot računati z velikimi udarci in stroški za obnovo zračnih sil.

Po podatkih, ki jih je zbral kreditni odbor ameriškega senata, so znašale izgube med svetovno vojno pri borbenih letalih 61,2%, pri izvidniških avionih 13,3% in pri šolskih letalih 18,1%. Sporedno s tem činiteljem morajo računati države, da je njihov letalski učinek uspešen le tedaj, če imajo dovolj industrijskega delavstva. L. 1918, ko je bilo letalstvo še v povojjih, je bilo samo v USA zaposlenih v letalskih tovarnah 300.000 delavcev, v Franciji 186 tisoč, v Nemčiji 125.000, v Italiji 100 tisoč. Po italijanskih računih je sedanje stanje med letalskim osebjem, pomožnim vojnim osebjem in delavci v razmerju 1:5:33. Na vsakega frontnika je prišlo med svetovno vojno v Nemčiji 3 do 3,5 delavca v zaledju.

Danes so mnenja različna, koliko delavcev je treba za vsako letalo. Wagemannov institut za proučevanje konjunkturalne pravdi, da zahteva vsako letalo s pilotom in izvidnikom — strojniškim strelecem v zaledju 60 delavcev. Francoski strokovnjak Rougeron postavlja za to 25, Italijani pa 33 delavcev. Pri tem je treba seveda računati ne le s proizvodnjo samih delov letala in motorja, nego tudi s pro-

NAS ZIVLJENJSKI STANDARD

Na obratih 2,0—5,0 ha strada domala stalno še 3,4 milijona Jugoslovancev, od tega 0,17 milijona Slovencev, živečih globoko pod etično dopuščenim normo delovnega človeka. Le na 630.000 poljedelskih enicah v državi in 64.000 kmetijah v banovini živi v primerno ugodnih razmerah okoli 3,4 milijona ljudi v državi in 0,29 milijona ljudi v banovini. Konkretno sliko razmer daje dejstvo, da je ob krizi slovenski polguntar dobival za svoje delo mezdo 1,7 din. (Dr. ing. Črtomir Nagode v 8.—9. številki »Misli in dela«.)

Kultura

Sezonsko izseljevanje v Prekmurju

Pod tem naslovom piše Sidika Pörš v »Mladem Prekmurcu«, številka 5—6, o izseljevanju delavcev v tujino. Že mnogo črnila je preteklo o tem, toda prave rešitve še ni bilo. Pa poglejmo, kaj pravi:

Najprej popisuje Prekmurje in njegovo revščino in narodnostno zapostavljenost pred vojno, ko so jih Ogrji smatrali za »büdös Tót«. Sele koncem svetovne vojne se je pričela dvigati narodna zavest. Zemlja je revna in ilovnata, poleg tega pa še prenaseljena. Kako more krpica zemlje (935,6 kvadratnih kilometrov) dati kruha tako veliki množici, ki šteje skoraj 100.000 kmetovalcev? In zemlja je nepravilno porazdeljena. Pred prevratom je imelo 11 madžarskih in nemških fevdalcev 52,1% vse obdelane zemlje. Agrarna reforma je to nekoliko spremenila v korist malega človeka, toda vendar še ni tako, kakor bi moralo biti. Na mesta zemljiških gospodov je prišlo nekaj bogatih meščanov. Kmetje, ki so prej tlačani, so dobili krpico zemlje in delajo na njej od zore do mraka.

Že pred vojno so se bajtariji, ki jim posestvo ni toliko prinašalo, da bi lahko živeli, zbrali ob času mlače in odšli s cepci peš na Ogrsko, kjer so se udinjali pri večjih posestnikih. V plačilo so dobivali merico. Ker pa je bil zaslužek dober, so hodili vedno v večjem številu in že ob času mlače sklenili s posestnikom pogodbo

dukcijo rezervnih delov, oborožitve in ostalega pomožnega materiala.

Vzemimo primer letalske sile s 26.000 aparatov, konstruiranih iz kovine, s povprečno težo letala 10.000 funtov. Od teh je 50% borbenih, 32% izvidniških in 18% šolskih letal. V primeru vojne je treba za vzdrževanje takšnega zračnega ladjevja vojno industrijo s kapaciteto 117.000 aparatov. Za proizvodnjo tega ogromnega števila letal z vsemi posameznimi deli je treba, po računih Wegemannovega instituta, 2.391.148 delavcev. Temu številu je treba dodati še delovno silo za proizvodnjo goriva in mazil, za izdelavo uniform in opreme ter transport. Ni pretirano, če

trdimo, da terja vzdrževanje zračnega ladjevja s 26.000 letali delavska vojska 3.593.218 mož, ki so direktno ali indirektno zaposleni pri tem. V Nemčiji tvori ta kader 27% vsega industrijskega delavstva.

Letalska vojna terja tedaj od držav mnogo več naporov, kakor katera koli druga oblika bojevanja. Kdor ima več dejavskih rezerv, povrh pa še zadosten dovoz tako goriva kakor surovin, ki prihajajo v letalski industriji v poštev, bo na kraju odnesel verjetneje tudi uspeh. Važno vlogo pa imajo, kakor vidimo, mimo pilotov v sprednjih črtah tudi delavski bataljoni v zaledju.

Pakt med de Gaulleom in Churchillom

Francoska revija »Sept Jour« piše, da razpolaga de Gaulle zdaj s 7000 do 8000 možmi. Churchill je priznal v pogodbi, dne 7. avgusta de Gaulle kot vodjo vseh svobodnih Francozov, angleška vlada se je pa zavezala, da bo vzpostavila po zmagi Francijo v njenem polnem obsegu, če se bo general boril ob njeni strani. Ustanovi naj se prostovoljska vojska iz kopnih, mornarskih in zračnih francoskih sil, ki pa ne bodo nikoli nastopale proti Franciji kot taki. Vojska bo razpolagala s francoskim materialom, dopolnjevala pa se s sporazumnim sodelovanjem angleškega poveljstva. Angleška vlada se je obvezala, da bo de Gaulleove čete opremila čimprej s po-

dobno vojno opremo in materialom, kot ga ima angleška vojska. Večji del francoskih pomorskih edinic bo stavljen na razpoloženje de Gaulleu, od časa do časa bo pa dajala angleška admiraliteta navodila, kako naj te edince sproti nastopajo. Edince pa, ki ne bodo vključene k francoskim prostovoljskim četam, bo izkoriščala angleška admiraliteta pod naslovom »zavezniško brodovjec«. Na teh ladjah bo pod angleškim poveljstvom služilo tudi več francoskih mornarjev in častnikov. Vse francoske ladje ostanejo še nadalje last francoske države. O uporabi francoske trgovske mornarice odločata tako de Gaulle kakor angleška vlada v skupnih sklepkih.

Lord Halifax in zблиžanje s SSSR

Stockholmski tisk nadaljuje z že staro vestjo, da se v Londonu trdovratno širijo vesti o odstopu zunanega ministra Halifaxa in nadaljuje: »Halifax ne bo odstopil na lastno željo, nego na željo parlamentarne opozicije, ki ni zadovoljna z njegovim vodstvom zunanje politike. Zatrjujejo tudi, da se je skušal Halifax približati Petainovi vladi v Vichyju, naletel je pa v parlamentu na odpor. Churchill da je že ponudil pri sestavi vlade zunanje ministrstvo siru Johnu Andersonu, kar je pa Halifax odklonil. Zadnje čase skuša Churchill najti novo osnovo za zблиžanje s Sov-

jetsko Rusijo, čemur pa nasprotuje Halifax, ki je odločen nasprotnik sovjetov.«

15 milijonov kolesarjev je vsak dan na nemških cestah. Med 100 ljudmi, ki se poslužujejo cest, je 60 do 65 kolesarjev, 20—25 motornih vozačev in 10—15 pešcev. Tak napredok kolesarjenja je Nemčija spretno izkoristila v sistemu svojih mehaniziranih čet.

24 letalcev iz Indije, hindov in muslimanov je dospelo v London. Bili so svečano sprejeti ter bodo priključeni edinicam, ki so že formirane iz indijskih pilotov.

delom.

Razprava se zaključuje s temi besedami: »Na stotine se jih je vračalo pred kratkim, ko je bil svet pahnen v klanje. Stotine lačnih je tavalo po Parizu, ker niso imeli niti toliko, da bi se vrnili v domovino. Njihova ljubezen do domovine pa ni nič manjša. Starejši mož, ki se je po osmih letih truden vračal, si je želel samo, da bi bil vsaj eno uro doma, da bi videl svojo zemljo, svoje ljudi. Velika je ljubezen prekmurskega kmeta in tudi njegovo upanje v boljše bodočnost je vedno večje. Morda bo le prišel čas, ko našim ljudem ne bo treba hoditi v tujino po težko zaslužen kruh in bodo peli verze življenja in sreče, ne pa verze umiranja, ki so prispeli iz srca delavca Ludvika Cifra in niso le njegovi, temveč last vseh onih, ki se borijo za kruh v Ameriki, Franciji, Nemčiji in po vsem svetu:

Pomlad se na zemljo vrne,
petje slavcev se zbudi,
v cvetju zemlja se razgrne,
a za nas pomladi ni.

V tej številki »Mladega Prekmurca« so prispevali pesmi Pajtn, Kardoš, Erna Muserjeva in Ferdo Kališ, prozo pa Boris Igor ter Blüvkič, ki opisuje domači običaj v prekmurskem narečju: »Borovo gostivanje«. List priporočamo; izdaja ga mlada prekmurska generacija, ki mnogo obeta. Na leto stane samo 20 din in se naroča pri upravi »Mladega Prekmurca«, Alekandrova cesta (železnina Kardoš), Murska Sobota.

Z. Z.

DR. KOROŠEC V ZAGREBU

Prosvetni minister dr. Korošec je obiskal vodstvo HSS v Zagrebu, ogledal si je naprave Gospodarske sloge, včeraj se je pa v družbi zagrebških odličnikov odpeljal v Marijo Bistrico. Po povratku je novinarjem dejal: »Zelo vas imam rad, ne želim pa, da vam kaj več povem.«

Za »smrtne žarke« se zanima ameriško vojno ministrstvo. Mac Worthe Milton iz San Franciska je namreč izumil, kakor pravi smrtne žarke, s katerimi lahko ubije vola na daljavo 4 kilometrov.

Racionalizacija kokošje krme bo pripomogla k temu, da bo prišlo na vsako kokoš v Nemčiji povprečno 20 jajc ali pa skupaj dve milijardi jajc na leto več.

Bombe pomagajo ribičem, kadar padejo v morje pri Gibraltarju. Pri vsakem napadu na trdnjavo, pade večina bomb v morje. Ribiči izplovejo v čolnih iz zaliva ter imajo vselej obilen lov. Nekega dne so ujeli 500 kg rib, ki jih je ubil pritisk ob eksploziji bombe.

Semenišče je postalo vojašnica v staroznanem južnofrancoskem mestu Bayonne. V Iemenatu so se nastanili Nemci. Bogoslovci so na škofovo prošnjo dobili zavetišča pri privatnikih, kjer se bo tudi vodil pouk.

Hlinkina slovaška ljudska stranka ima 176 tisoč članov. Od tega je 38,88% kmetov, 22,89% delavcev, 16,59% obrtnikov, 9,22% uradnikov.

V Berlinu je še vedno 95.000 Židov. Nad 20.000 jih služi kot pomožni stavbinski delavci. Imajo živilske karte, ne pa onih za obleke, ker 92% Židov dela le v domačem gospodinjstvu.

500 belgijskih univerzitetnih profesorjev je stavljenih na razpoloženje. Zdaj bodo oblasti razsodile, kateri se zaslužijo zampanje na visokih položajih.

Romunski petroleji, ki je šel po morju do Londona, se je prevažal ceneje, kot stane sam prevoz po suhem od izvirov k pristanišču. In to kljub temu, da znaša prva pot 6000 km, druga pa samo 200 km!

Poljski vladi v Londonu bo Turčija izplačala vse dolgeve, ki so jih bili dolžni turški uvozniki poljskim trgovcem še od časa obstoja svobodne poljske države.

Usoda Poljakov

v Romuniji

Ponesrečen beg bivšega poljskega zunanega ministra polkovnika BECKA

Po zlomu Poljske je ostalo v Romuniji precej poljskih vojaških in civilnih beguncev. Med njimi je bil tudi bivši zunanji minister Beck, ki je z drugimi člani vlade dal oblastvom častno besedo, da ne bo skušal pobegniti, vlada je pa obljubila Nemčiji, da ne bo pustila iz države beguncev, da bi ne bili izkoriščani na kak drugi fronti proti rajhu.

Z nastopom novega režima v Romuniji je postal položaj za poljske begunce zelo kritičen. Izgubili so zaščito prejšnje vlade, zato se je posebno med višjimi uradniki sprožila želja, čimprej zapustiti državo. V teku leta je uspejo mnogim poljskim odličnikom, prethotapiti se preko meje v sosedne države.

Romunski listi poročajo zdaj, da je bil bivši minister Beck aretiran na transilvanski meji, kamor je došel z avtomobilom. Na meji ga je čakal drug avto. Z njim je bilo tudi več višjih uradnikov bivšega poljskega zunanega ministrstva.

Beck je imel potni list na neko angle-

ško ime. Ko mu legionarji niso verjeli in so ga spoznali, so ga, kljub temu, da je imel diplomatski potni list, posadili v avto in odpeljali k zaslišanju. Tu so Beck in tovariši ponujali obmejnim organom poldrug milijon lejev, če jih spuste preko meje. Denar so zaplenili, begunce pa v močnem spremstvu odpredali v Bukarešto. Romunska vlada zdaj ugiba, kako je moglo angleško poslaništvo izdati diplomatski potni list bivšemu poljskemu zunanemu ministru. Sodijo, da se bodo odnošaji med obema državama zaradi tega še bolj zapletli. Legionarji so pa v zvezi s tem aretirali. Legionarji so pa v zvezi državi.

Novice

Trgovstvo o zadružništvu

Na članek »Zadružništvo ne ustvarja niti siromakov niti milijonarjev«, ki ga je v našem listu objavil g. inž. Josip Teržan, je priobčil ljubljanski »Trgovski list« več odgovorov, v katerih pojasnjuje stališče in mišljenja, ki ga ima trgovstvo o zadružništvu, ki bi vsi morali biti srečni in zadovoljni in bi ljudje sedanje krize sploh ne smeli čutiti, če bi bila trditev prej omenjenega članka resnična. Nabavljajno zadružništvo pa v sedanji težki krizi ni ničesar storilo za omiljenje krize, ker se morajo danes tudi člani zadrug zatekati v trgovine, da dobe blago, ki ga potrebujejo. »Trgovski list« pravi dalje, da se je s ponosom govorilo, da bo nabavljajno zadružništvo regulator cen. Od septembra 1939 se cene nprestano dvigajo, na tisoče zadrug imamo, a cene so se dvigale kakor da zadrug sploh ni. Resnica je — piše glasilo trgovcev — da nekatere zadrug dobro delujejo, prav tako pa je tudi dokazano, da bi mnoge zadrug

ge ustvarile že nešteto siromakov, če bi jim ne priskočila na pomoč država z večmilijonskimi podporami in jih sanirala. Na trditev člankarja, da je »trgovina vzela v svojo službo tako konsumenta kakor producenta in konsumenta, temveč še tudi zadrug ne delajo drugače. Tudi te kupujejo po nižji ceni od producenta ter prodajajo z dobičkom konsumentu. Za druge pa niso vzele v svojo službo le producenta in konsumeta, temveč še tudi državo in sicer s tem, da jim daje ta brezobrestna posojila, milijonske podpore, odpust davkov in raznih taks, pocenjen prevoz blaga po železnici in še mnogo drugih takih »dajatev.« Pisec v »Trgovskem listu« se dotakne še vprašanja »zadružne države«, pa vprašuje, kako bi taka država obstajala, češ da zadrug od države le vlečejo, dajejo pa bore malo. Tudi revežem bi se v taki državi zelo slabo godilo. To da dokazuje dejstvo, da je zastopnik zadrug producentov pšeni-

ce na anketi v Beogradu, kjer so sklepali o maksimalnih cenah za pšenico, predložil kalkulacijo, s katero je hotel dokazati, da vojvodinski producenti pšenice ne morejo odstopiti izpod 4 din za kg. Ni se torej prav oziral na koristi ljudstva, temveč je hotel doseči le koristi za svojo zadrugo, t. j. za sebe. Končno govori člankar še o konsumih in pravi, da se lotijo zadrugni voditelji le poslov, kjer ni nikakega rizika. Konsumi da ne poznajo ne rizika in ne milosti za konsumenta, za oboje da je tukaj trgovec, ki lahko vsako leto pokaže celo listo odjemalcev, katerim je moral črtati iz usmiljenja do družine kreditirane zneske. Vse socialne akcije v mestih in na deželi bi brez trgovca propadle. Zato naj se zagovorniki nabavljajnega zadružništva ne zaletavajo v trgovce in naj bodo veseli, da uživajo mastne privilegije. Člankar končuje: »Manj samohvale, pa več dela za celoto, bodi geslo nabavljajnega zadružništva!«

Akcija za pospeševanje sadjarstva

Severni obmejni predel Slovenije predstavlja izrazito vinarski in sadjarski okoliš. Če trina vsega sadnega izvoza gre preko Maribora v inozemstvo, tako predstavlja Maribor največje sadno-izvozno trgovsko središče, a izboljšanje in standardizacija sadjarstva pa najvažnejši gospodarski problem severno-obmejnega pasu, zato so nujne vsestranske pospeševalne akcije.

Za izboljšanje sadjarstva je mnogo storila Vinarska in sadjarska šola v Mariboru. Velike so zasluge Sadjarskega in vrtnarskega društva za Slovenijo. V zadnjem času pa stopajo v ospredje posebne akcije Prizada, ki so lahko tem uspešnejše, ker so na izdatni finančni podlagi. Prizad je imenoval svoje delegate za pospeševanje sadjarstva pri posrednih okrajnih načelnstvih. Izdelal je posebni pospeševalni načrt, baš v zadnjem času pa je Prizad določil 55 milijonov din za pospeševanje sadjarstva v državi ter bo iz tega fonda zgradil tri postaje za poizkuse s sadjem.

Prizad je v ta namen kupil v Svečini posestvo »Lepi dol.« To posestvo obsega 60 ha ter se sestoji iz graščinskih poslopij, polj, travnikov, vinogradov, zlasti pa iz velikega sadonosnika z več kot 6000 sadnimi drevesi. Poslopija, ki so še v zelo dobrem stanju, bo Prizad predelal in prilagodil za znanstveno proučevanje pečkastega sadja. V velikem obsegu bodo izvajali poizkuse s križanjem in izbiranjem najprimernejših podlag za naše prilike. Znanstveno bodo proučevali rodovitnost raznih sort, biologijo cvetja, izvajali sistematično razne litopatološke preizkuse ter znanstveno eksperimentalno raziskovanje in ugotavljanje najprimernejših sredstev za zatiranje sadnih boleznih.

Potrebne strokovnjake bo poslal Prizad v inozemstvo na prakso. Tako bomo dobili domačo poizkusno postajo, ki bo imela vse pogoje za uspešni razvoj.

Prizad je kupil posestvo »Lepi dol« za 1.750.000 din ter bo tudi sam vzdrževal to znanstveno postajo. Ogromni sadovnjak, ki je

že dosedaj dajal v dobrih in ugodnih letinah ca 30 vagonov sadja, bo izdatno razbremenil vzdrževanje tega znanstvenega zavoda, ki bo sigurno pomenjal ogromni korak naprej v smeri intenzifikacije našega obmejnega sadjarstva.

Mnoge bodo zanimale razne podrobnosti in zanimivosti o graščini »Lepi dol.« Leta 1730. je bil sezidan grad z nazivom »Wissiak Hof« kot lastnina rodbine Khern. Trideset let pozneje je prešla v roke Kajetana pl. Langenthala ter je dobila po njem ime. Ta graščina je pogosto menjala svoje lastnike. Bila je tudi za sodišče, a kleti so se uporabljale za ječe. Pol tisočletja stara lipa, ki je še do pred kratkim stala na graščinskem dvorišču pa je služila namesto vislic. Zato krožijo o tej lipi in graščinskih ječah med ljudi mnoge zanimive pripovedke.

ZAHTEVE BEOGRAJSKE DELAVSKE ZBORNICE

Beograjska delavska zbornica je na svojem občnem zboru sprejela dve resoluciji, v katerih omenja težek položaj delavstva ter ugotavlja, da je vzrok temu v tako zvanem svobodnem gospodarstvu ter da so delniške družbe po svojih kartelih v rokah tujcev. Delavska zbornica zahteva, da naj se izda zakon o delniških družbah, da se dosedanja minimalna mezda zamenja z eksistenčnim minimumom in da vsa ministristva razširijo predloge o določitvi minimalnih mezd, sklepanju kolektivnih pogodb, pomirjenju in arbitraži. Proračun za leto 1941 znaša 2,9 milijona dinarjev.

Naša severna meja bo z novim znanstvenim zavodom za proučevanje koščicastega sadja zelo mnogo pridobila. Razni biološki in pedološki preizkusi bodo omogočili uspešno intenzifikacijo našega sadjarstva. Naše sadje zavzema na mednarodnih trgih zelo važno mesto, vendar si lahko še zelo izboljša svoj položaj s standardizacijo in tipizacijo sadnih sort. Tu so še možni in dani veliki pogoji za nadaljni kvalitetni razvoj in vidni dvig cen.

Novo sadno skladišče velikih dimenzij, ki ga dokončujejo v Sv. Lenartu sredi Slov. goric, bo omogočilo našim sadjarjem uspešno dvigniti izvozno ceno svojega sadja, ker bo omogočilo pravilno regulacijo ponudbe in povpraševanja ter omililo nesmotreno jesensko konkurenco. Tako se nam obeta v sadjarstvu in sadni trgovini racionalnejše gospodarstvo. -gu-

Na progi Ljutomer-Gornja Radgona so ukinili 6 vlakov

Na progi Ljutomer—Gornja Radgona so ukinjeni vlaki, ki vozijo iz Ljutomera v Gor. Radgono ob 6.10, 11.16, 14.08 ter iz Gornje Radgone proti Ljutomeru ob 7.03, 10.05, 15.10. Redukcija vlakov je hudo prizadela dijake, ki se vozijo v Ljutomer ali v Gor. Radgono v meščansko šolo. Dijaki bodo sedaj prišli že ob 5.45 v Ljutomer in bodo morali do 8. ure čakati na pouk na ulici. Oni, ki hodijo v Gornjo Radgono, pa sploh ne bodo imeli vlaka. To je zelo hud udarec za starše, katerim prej ni bilo potrebno za nje plačevati stanovanja v mestu. Poleg tega odpadeta dva vlaka, ki imata v Ljutomeru takoj zvezo z Mariborom in ki odhajata iz Gor. Radgone ob 10.05 in 15.10.

ZGODNI BIRAČI SO SE PRENAGLILI

Trgatev v kotu Ljutomer-Ormož-Središče se bliža svojemu koncu. Dozdaj se že vidi, da so se zgodnji birači močno prenaglili. Zgodaj pobrano grozdje dosega komaj 13—16% in mu bo zaradi slabš sladkobe le s težavo dati ime »vino«. Pač pa so zadnji lepi dnevi izdatno popravili kakovost mošta. Tako so konec tedna mešane vrste pokazale med 15 in 17%, moslavec in laški rizling 16—17%, silvanec 17—17,5%, muškadni silvanec in burgundec pa celo 18,5—19% sladkorja. Cene moštu so približno dobre, čeprav niso v pravilnem razmerju z letošnjo količino, ki doseže le v redkih primerih na oralu 9—10 hl, v splošnem pa komaj 3—5 hl. Kakor se vidi, je bilo letos za vinogradnike skrajno slabo leto. Težko pričakujejo skorajšnje dodelitev nezatrošarinenega sladkorja za slajenje. -š.

KJE SO RAČUNICE?

Iz učiteljskih krogov nam pišejo: Skoraj dva meseca imamo že pouk na ljudskih šolah, pa smo še vedno brez računice. Stara zaloga je pošla, kolikor pa je še knjig, niso odobrene in se radi ponovnih, strogih in celo brzogovornih odredb prosvetnih oblasti v šoli ne smejo rabiati. Novih odobrenih računice pa ni in ni, čeprav nam jih je Banovinska založba obljubovala že za pričetek šolskega leta. Mislimo, da je dolžnost prosvetne oblasti, da na zalozbo pritisne, da bo svojo obljubo izpolnila. Zakaj, če nam prosvetna oblast prepove rabo neodobrenih knjig, mora vendar istočasno poskrbeti, da dobimo odobrene knjige, če ji je kaj mar za uspešen pouk. Brez računskih knjig si zlasti v višjih razredih ljudske šole poštenega pouka v računstvu ne moremo predstavljati. Ali bomo vse leto naloge narekovali in s tem tratali dragoceni čas?

RUBY M. AYRES:

DRUGI MEDENI TEDEN

ROMAN

16

— Ali je res? ... Ali je res? Kot blisk mu je šmilo skozi glavo, da mu Cynthija znabiti ne bo odgovorila. — Ona pa se mu je iztrgala ter naglo skočila pokonci.

— Da, — je dejala izzivalno. — Res je!

V sobi je nastal motk. Jimmyju se je zdelo, da traja že celo večnost. Stal je kot v snu ter ji hladno zrl v obraz, ki je žarel v odporu in odločnosti. Zdelo se mu je, da se okoli njega podira in lomil svet v trske. Step in gluhi je bil za vse.

Končno pa je očitajoče dejal:

— Torej je bila vsa ona zadeva glede tvojega moža laž. Umazana laž, da bi se me odkrižala.

— Če vam je tako všeč, potem si zadevo pač na tak način razlagajte, — ga je jela nenadoma vikati.

Jimmy se je mehavično obrnil k vratom. Bil je kot pijan.

— Jimmy nikar tako ne odhajajte, saj si še zbogom nisva rekla. In kakšna prijateljica sva bila, kako lepe dni sva preživela.

Izbruhnila je v krčevit jok. Videti je bilo, da ni ponarejen. Skrušeno se je stiskala k njemu.

— Voelej sem vas ljubila. Saj veste, da sem vas zares ljubila. Toda on... on. Ne, revščine bi pa ne mogla prenesti. To je bilo, to... Jimmy! Nimam poguma biti rečna!

Jimmy je stal ko kip. Mar naj jo še postuša? Nel! Skušal se ji je iztrgati.

— Dovožite mi, da odidem. Zaboga, dovožite, da grem!

Stopil je od nje. Še huje je zaihtela in ga klicala. Slišala je, kako skače čez stopnice in kako je nato zamoklo zaloputnil vežne dveri. Skočila je k oknu. Pretemno je že bilo, da bi ga še videla, kako je hitel po ulici.

Jimmy je torej odšel. Stopila je od okna. In ko je tako stala sredi tihe sobe, se ji je zdelo, da je znabiti ta trenutek storila največjo napako v svojem življenju.

8

Druga zaroka

Ko je Jimmy zapustil Cynthijino sobo in stopil na ulico, je nekaj časa stal v temi, ne da bi vedel, kam naj gre in kaj naj počne.

Težak udarec je dobil. Ne, če bi ga odbila radi drugega moža, bi ga ne ranilo, toda da ga je nalagala radi drugega, te-

ga ni mogel preboleti. Norčevala se je iz njega. Nič drugega kot norčevala. Nikoli ji tega ne odpusti, nikoli, dokler bo živ.

Stopil je nekoliko dalje. Klobuk je nesel v roki. Hladen večerni zrak mu je ovijal vroče čelo.

Izgubil je torej vse, kar je bilo vredno živeti. To je bila prva misel, ki ga je obšla. Nihče na svetu ga ne potrebuje. Nikomur ni mar, kaj bo poslej z njim. In priznal si je, da šele ta hip razume vse one, ki se povzpnejo na ograjo in se poženejo v valove.

Stopil je v prvo restavracijo in si naročil brandyja. Pogrel ga je. Naročil je še enega. Najhujša bolečina je bila mimo, gnev jo je prerasel.

Ne, vse svoje življenje ji tega ne odpusti, si je znova zatrjeval. Saj drugega ni vredna. Ne, nikoli ni bila vredna njegove ljubezni. Bila je brezčutna in računarska ženska. Mala Kristina Wyattova ima več plemenitega čustva v rahlem stisku roke kot Cynthija v srcu.

Misel na Kristino mu je obudila sinočnje Sangsterjeve besede.

Sangster? Saj ni vedel, kaj govori. S Kristino sta se sicer imela rada kakor otroka. Toda zdajle misliti, da je še ostalo kaj te ljubezni, ne, to je vendar absurdno.

Spomnil se je, kako Kristino zalije vselej rdečica, ko ga zagleda. Spomnil se je njenih lepih oči. In v srcu je vstajal nov pogum. Kristina ga je imela rada. Ne, Kristina bi nikoli ne ravnala tako kot je ravnala Cynthija... Kristina. Jimmy je usta-

vil taksij ter mu velel pred hotel, kjer sta stanovali Kristina in njena mati.

Neznano nagnjenje ga je gnalo tja. Zahrepenel je, biti z nekom, o katerem je vedel, da mu je drag in dobrodošel. Cynthija ga je globoko ranila s svojim ravnanjem. Kako dobro bi bilo, ko bi mu nekdo nalil hladilnega balzama na bolečo rano.

Vratar mu je povedal, da je gospa Wyattova odšla, da se mu pa zdi, da je mlada gospodična...

— Rad bi obiskal gospodično Wyattovo —, je Jimmy nestrpnno odrinil vratarja.

Ko je vstopil, je sedela Kristina v naslonjaču.

— Jimmy —, je dejala presenečeno.

Jimmy Challoner je pristopil k njej in ji podal roko.

— Upam, da mi ne štejete v zlo, ker sem vas že zopet obiskal. Verjemite mi, da mi je bilo hudo dolgčas. Popolnoma izgubljen sem —, ji je v naglici pojasnjeval.

Kristina ga je radostno pogledala. Dostojno se še ni bila naučila skrivati svojih pravih čustev. Jimmy jo je še vedno držal za roko. Nežno mu jo je skušala odtegniti.

— Pustite, pustite mi svojo roko —, je dejal Jimmy. Bil je močno razburjen ter ni obvladal svojih čustev. Prilegnil je Kristino k sebi ter jo vprašal:

— Kristina, ali hočete biti moja žena?

(Dalje.)

Ljubljana

Kako se je Ljubljana z drvmi založila

Že v pasjih dneh so se po Ljubljani raznašale alarmantne govornice, — širili so jih seveda spekulanti in pa taki, ki imajo zmeraj veselje begati ljudi, — da bo letos tudi pri nas huda stiska za drva; povrh pa ni manjkalo kvaražugonov, ki so napovedovali zgodnjo, ostro in dolgo zimo, še hujšo od lanske. Pa se je Ljubljancem polotila pravcata panika; z bojnim klicem »Založi se, kdor more!« so ljudje hiteli nakupovat drva in polnit drvarnice, kleti in shrambe. Kaj za to, če so drva tako draga, le požurite se, ljudje božji, ne zimo bodo še veliko dražja, ali pa jih sploh ne bo dobiti. Prodajalci drv pa so si menci ali roke.

Panika je dosegla svoj vrhunec v septembru, ko so se cene drvam naglo dvigale in se rogale blagorodni protidraginski akciji. Vagoni drv so se kopicili na tovornem kolodvoru, tovorni avtomobili so od vsepovsod vozili drva, kmečki voz za vozom, naložen s slabo merjeno kladivo, je škripal po ljubljanskih ulicah, da bi se kak tujec ob takim pogledu gotovo začudeno vpraševal: ali bodo v Ljubljani sežigali čarovnice na grmadah ali pa se bodo lepe mlade ljubljanske vdove dale žive sežgati z mrtvim soprogom, kakor je bila navada tam v Indiji in je skrivaj še danes...

In zdaj je vsekakor zanimivo vprašanje, ali je Ljubljana za zimo že zadostno

preskrbljena z drvmi ali ne? Po statistiki je dokazano, da konzumira Ljubljana letno okoli 120.000 prostorninskih metrov mehkih in trdih drv. Istotako pa je že tudi ugotovljeno, da je bilo letos uvoženih v Ljubljano doslej že 118.000 prost. metrov drv. To je torej efekt panike in končni efekt bo pa tudi ta, da bodo cene drvam kmalu padle, da bodo drva pozimi cenejša kot so pa zdaj jeseni.

Z ozirom na to je zdaj tudi mestna občina, kakor nam sporočajo z magistrata, opustila prvotno namero nakupiti drv in jih postaviti naprodaj po nižjih, širšim slojem zmogljivih cenah, in bo rajši nabavila večje količine velenjskega premoga, za katerega je dokazano, da stane pri nabavni ceni 200 din za 1000 kg ena kalorija tega premoga nekako 6 para, dočim stane ena kalorija bukovih drv 1 dinar. Ta premog bo torej dajala mestna aprovizacija po nizki ceni 200 din tona in bo s tem gotovo ustregla zlasti siromašnejšim slojem prebivalstva.

Iz vse te zadevščine z drvmi pa izhaja nauk: da je že prav, če je človek skrben in previden, — da pa naglica, povrh pa še prevelika naglica, ni nikoli prida....

a Na tehnični fakulteti ljubljanske univerze je napredoval za asistenta 7. skup. inž. Milovan Goljevšček.

Celje

„Letalski napad“ na Celje

Včeraj točno ob 14.30 je bil dan znak za bližajoči letalski napad s tremi streli z Miklavškega hriba, zvonjenjem cerkvenih zvonov in tuljenjem tovarniških sirenen. V par minutah so bile mestne ulice kakor izumrle, vse je hitelo poiskati si varno zavetje. Ob 14.50 so zažigalne bombe zanetile požare pri okrožnem sodišču, magistratu, ljudski posojilnici, mestnemu mlinu, čimarni, tovarni Westen in pri Zidanškovi Gaberju. Pred magistratom sta bili zstreljeni dve petardi za zameglitev. Bombe so »eksplodirale«

pri magistratu in pri vojašnici v Gaberju Gasilci so takoj prihiteli na mesta požarov, kjer so gasili. »Ranjence« so samarjani odnašali na določene kraje, kjer so jim nudili prvo pomoč. Po ulicah so bile razposlane tudi protiplinske ekipe in pomožna policija. Po gričih okrog Celja so s strojnimi obstreljevali sovražna letala. Ob 15.23 je bil dan znak, da je napad minul. Pohvalno je treba omeniti, da je prebivalstvo pri vaji pokazalo vzorno disciplino. Nekatere celjske tovarne so imele istočasno svoje vaje.

Tri leta robije za nečedne posle

35 letna delavka Amalija Barbej iz Trbovelj se je včeraj zagovarjala pred okrožnim sodiščem v Celju zaradi zločinstva odpravljanja telesnega plodu. 10. septembra je bila radi omenjenega hudo delstva obsojena pogojno na pet mesecev zapora, 11. septembra, torej en dan po obsodbi, je zopet zagrešila zločinstvo odprave telesnega plodu, ko je v Retju pri

Trboveljah dala za nagrado 30 din Julijani Zoharjevi sredstvo za odpravo plodu. — Zoharjeva je na posledicah umrla. Njen mož ni mogel preboleti smrti žene in je izvršil samomor, ko je bila žena še doma na mrtvaškem odru. Barbejeva je bila obsojena na tri leta robije in na tri leta izgube častnih pravic, odsedeti pa bo morala tudi 5 mesečno pogojno kazeno.

c Napredoval je na državni dvorazredni trgovinski šoli v Celju za profesorja v 6. skup. Dušan Beg.

c Umrl je v Šmarjeti pri Celju v 80 letu starosti posestnik Anton Hajšek.

c »Gospodje sodniki, sodite me milo, ker se nameravam pokoriti v samostanu«. Tako je prošil včeraj pred okrožnim sodiščem v Celju 25 letni krojač Miha Salobir iz Kala pri Hrastniku, ki se je zagovarjal radi tatvine. 10. julija je v zdravilišču v Rimskih toplicah iz stanovanja ukradel zdraviliškemu gostu Friederiku Seweru iz Gradca obleke in perila v skupni vrednosti 13.297 dinarjev. Lastnik zdravilišča Uhlich je moral oškodovancu plačati 10.000 din odškodnine. Salobirjeva prošnja, da bo šel pokoro delati v samostan, pa ni pomagala in bo Salobir delal pokoro v »samostanu« v Mariboru 1 leto in 8 mesecev, vrhutega pa je izgubil še častne pravice za dobo 3 let.

c Mohorjeva družba v Celju je proslavila sinoči svojo 80 letnico v dvorani Ljudske posojilnice. O zgodovini družbe je predaval slovenski literarni zgodovinar prof. Grafenauer, na sporedu so bile tudi pevске točke mešanega Celjskega Zvona. Proslava je bila lepo obiskana.

c Kanalizacijska dela na Mariborski cesti. Tehnični oddelek mestnega poglavarstva je pričel s kanalizacijskimi deli na Mariborski cesti. Včeraj so pričeli tudi z deli za asfaltiranje hodnika ob Mariborski cesti od rudarske šole do Kovinarske ulice. Dela izvršuje zagrebško podjetje A. Res. Stroški bodo znašali 700.942 din.

c Vodovod v Vitanju bodo gradili. I. pismena licitacija za dobavo ližozelčnih cevi in armature bo 2. novembra. Odobrenih je 108.854 din.

c Druga licitacija za gradnjo sodne palače v Celju bo v petek, 25. t. m., ob 11. v prostorih tehničnega oddelka banske uprave v Ljubljani. Oddana bodo težajska, zidarska, kleparska, betonska in železobetonska dela. Za dela je na razpolago 7

milijonov din. — Istega dne bo tudi II. javna pismena licitacija za oddajo del pri obnovitvi državne ceste skozi Vransko v dolžini 1250 metrov. Proračun znaša 933 tisoč 92270 din.

c Cerkveni koncert. Vojaška godba v Celju priredi v nedeljo, 27. t. m., ob 10.45 cerkveni koncert v Marijini cerkvi. Čisti donos koncerta je namenjen najrevnejšim učencem celjskih ljudskih šol. Ker je koncert humanega značaja in vstopnina samo 8 dinarjev za osebo, se občinstvu toplo priporoča, da poseti koncert v čim večjem številu.

c Sporazum med čevljarstvom in pomočniki dosežen. Pri pogajanjih na mestnem poglavarstvu je bil dosežen sporazum med čevljarstvom in pomočniki. Sprejeta je bila kolektivna pogodba z dodatkom mezdne tarife. Mojstri so svojo tarifo za nova dela zvišali za 50%, pomočniki pa za 50% znižali. Glede starih del je bil sprejet tarifni predlog mojstrov. Na obeh straneh je bilo precej uvidevnosti. Nova tarifa je boljša, kakor ljubljanska.

c Nesreča. 30 letni delavec Anton Venek iz Polane pri Rečici ob Savinji, je padel s kolesa in si zlomil desno nogo. — 20 letni mesarski pomočnik Jurij Ruža iz Celja, si je pri delu prerezal žilo na prstu leve roke.

c Na 10 mesecev strogega zapora je bil včeraj po čl. 3. zakona o zaščiti države pri okrožnem sodišču v Celju obsojen 28 letni čevljarstvom pomočnik Samuel Gorjup iz Celja.

c Dve leti robije za uboj. 35 letni posestnik Miha Rajterič iz Spodnje Sušice, občina Bizeljsko, je 15. septembra t. l. v neki gostilni v Sp. Sušici dvakrat v prepiru z nožem zabodel v prsi Mihaela Soklerja, ki je na posledicah poškodbe umrl. Rajterič se je zagovarjal s silobranom. Okrožno sodišče v Celju ga je včeraj obsodilo zaradi uboja na 2 leti robije in dve leti izgube častnih pravic.

Trboveljski drobž

Vlom. Znano lovske koč pod Mrzlico, ki je last lovske družbe Trbovelje, sta te dni obiskala dva mladoletna nepridiprava, ter jo docela izropala. Vendar so orožniki izsledili enega izmed tolovajev, dočim bo njegov pajdas, ki je trenutno še na svobodi, verjetno kmalu prijet. Ukradeno blago so orožniki zaplenili ter ga vrnili lastnikom.

MALE OGLASE

za sobotno številko
»Večernika« oddajte
že danes!

o Mislinjska in dravska dolina brez enodnevnih zvez z Mariborom. Sobotni dnevnik so prinesli vest, da bosta z 28. oktobrom ukinjena vlaka 9124 in 9125, katere sta skrbela za zvezo z Mariborom. Potujoče prebivalstvo pa se vprašuje, kje je vzrok, da je ponovno ukinjena prepotrebna zveza z Mariborom, a po dolgih intervencijah so oba vlaka zopet uvedli. Trgovski krogi obeh dolin se obračajo na železniško upravo s prošnjo, da pustijo še nadalje v prometu oba vlaka. Če pa bi nikakor ne bilo mogoče ostati pri stalni zvezi, pa je nujna vsaj zveza v naslednjih dneh: v ponedeljek zjutraj, v sredo zvečer, v četrtek zjutraj, v soboto zvečer, v nedeljo zjutraj in zvečer. Potrebna pa bi bila tudi sprememba voznega reda pri dosedanjih vlakih, na primer pri vlaku 9112, kateri vozi na progi Celje—Velenje—Dravograd. Prebivalstvo, ki prihaja po opravkih v Slovenjgradec z vlakom 9113, ne more v kratkem času 2 ur opraviti vse opravke. Prebivalstvo iz bližnjih krajev prehodi pot peš, ker do vlaka svojih zadev ni uredilo, do prihodnjega vlaka pa je treba čakati do večera. Potrebno bi bilo zato, da bi stal vlak onih 30 minut, kolikor morajo potniki čakati na zvezo z vlakom 9013 proti Mariboru v Dravogradu, raje v Slovenjgradu.

o Zračni napad na Slovenjgradec. V soboto zvečer je bil zračni napad na Slovenjgradec, združen z veliko gasilsko vajo župe Slovenjgradec. Pri vaji je sodeloval odred vojakov pod vodstvom poručnika g. Kleča iz Celja. Sirene in plat zvona so zaznali ob 7.15 prihod sovražnih avionov. Po končani vežbi so se vsi sodelujoči zbrali pred občino, kjer je nagovoril zbrane župni starešina, ravnatelj meščanske šole g. Theuerschuh Ivan. Zahvalil se je za sodelovanje samarjanom in samarjankam kakor tudi bolničarjem pod vodstvom predsednika okrajnega odbora društva Rdečega križa dr. Pahorja, odboru za zaščito pred zračnimi napadi pod vodstvom dr. Pičaja. Nato je starešina izročil diplomsko častno staršinstva Leopoldu Kovaču, šolskemu nadzorniku iz Maribora za zasluge, ki si jih je pridobil kot dolgoletni starešina župe Slovenjgradec.

o Upokožen je na novomeški državni realni gimnaziji profesor verouka v 4. skup. dr. Ciril Ažman.

o Radgonski trgovec obsojen v Gradcu. Znan radgonski trgovec Anton Krempelj, ki je do prevrata imel svojo trgovino v Gornji Radgoni, sedaj last Joža Hrstelja,

Novi naročniki

naj takoj po prejemu prve številke, ki ji prilagamo položnico s pogoji za naročbo, nakažejo ustrezno naročnino! Vsako nakazilo za nas po položnici nam dostavlja Poštna hranilnica v Ljubljani, kar traja po več dni, zlasti ako je vmes kak praznik. Ako prve naročnine ne prejmemo čez nekoliko dni po odpošiljavi prve številke, pošiljanje lista ustavimo. Pismene pritožbe radi tega niso potrebne, marveč samo pravočasno nakazilo. — Najcenejša naročba pa je z istočasnim nakazilom prve naročnine po položnici goli, ki jo dobiš pri vsakem poštnem uradu in jo izpolniš s številko našega čekovnega računa in naslovom: 11—409, »Večernik« — uprava Maribor, Na srednjem delu zgoraj pripiši »Nov« ali »Naročam list«, zadaj pa morebitne posebne želje radi načina pošiljanja lista, kar nič ne stane.

Uprava »VEČERNIKA«,
Maribor, Kopaljska ulica št. 6.

po prevratu pa se je naselil v mestu Radkersburg, je bil meseca novembra 1939 aretiran radi prekršitve deviznih predpisov, ki so tamkaj zelo strogi. Po skoraj enoletni preiskavi je haje dognano, da je oškodoval državo za 93.000 RM, kar znači v našem denarju skoraj poldrugi milijon dinarjev. Tej visoki škodi primerno je bila končno te dni pred deželnim sodiščem v Gradcu odmerjena Antonu Kremplu drakonična kazen in sicer 4 leta ječe in 100 tisoč RM denarne globe. Proti obsodbi je vložil Krempl priziv.

o »Stražar« je dobilo ime jadrano letalo, ki ga je zgradila jadralska skupina v Gornji Radgoni. Slavnosten krst se je vršil v nedeljo. Svečan obred je opravil gornjeradgonski kaplan Vahčić, kumoval pa je trgovec Anton Korošec.

o Nesreča pastirčka. Pri posestniku Pajterju v Sv. Primožu pri Vuzevici je bil zaposlen kot pastirček 12 letni Ažnik Anton. Spravljali so slamo in ko je mali Tonček metal snope, se je hotel zapeljati s kupa. To je postalo zanj usodno. Padel je in si zlomil desno nogo nad kolonom.

o Voz se zvrnil nanjo. Dekla Pečovnik Marija, zaposlena pri posestniku Balant Juriju v Podgorju je trgala fižol na njivi. Na nepojasnen način pa so se zvrnile nanjo gare (voz) in ji zlomile levo nogo v členku.

n Prijava smrekovega žaganja. Direkcija za zunanjo trgovino v Beogradu poziva ponovno vse izvoznike lesa in žaganja, da ji pošljejo brzojavno ponudbe za odpadke pri žaganju smrekovega lesa z navedbo razpoložljivih količin in prodajnih cen franco nakladna postaja. Navede naj se, koliko blaga bodo imeli na razpolago v prihodnjih dveh mesecih. Direkcija polaga važnost na to, da dobi ponudbe tudi od najmanjših žag, ki imajo na razpolago katere koli količine. Ako bi taki mali žagarji ne imeli na razpolago toliko blaga, da bi mogli ponuditi cel vagon, priporoča direkcija, da se po dva ali trije žagarji združijo in stavijo skupno ponudbo. Na to v prav posebni meri opozarjamo lastnike malih žag.

Še o požaru v Selnici

O ogromnem požaru, ki je izbruhnil v gospodarskem posloju Škerbineka v Selnici smo izvedeli še naslednje podrobnosti. Okrog polnoči 21. t. m. je prva opazila ogenj skupina, ki je pri sedu Vidmarju ličkala koruzo. Takoj so pohiteli ter rešili živino, ki bi brez nadaljnega poginila, ter zbudili nič hudega sluteče hišne prebivalce. Alarmirali so tudi selniške gasilce, ki so požar lokalizirali, ter tako rešili stanovanjsko hišo, ki se takorekoč drži gospodarskega posloja. Silni element je temeljito opravil z vsem kar je bilo v gospodarskem posloju. Zgorel je tovorni avto, 2 cestna motorja, kolo, 5 težkih vozov, 30 kokoši,

na tisoče kg sena in slame, 8000 kg oglja, sod bencina, mnogo gospodarskega orodja ter ves poljski pridelek uslužbenecv. Družini Raner in Celmar sta ob vse. — Uslužbenec Tine Raner je v zmedi zgubil listnico z 2000 din gotovine, katero je naslednje jutro našel toda — izropano!

Škoda znaša okrog 300.000 din. Posloje pa je bilo zavarovano le za okrog 60.000 din. Škerbineka obžaluje vsa okolica, posebno še, ker je v teku 1 leta doživel že 3 velike nesreče. Lansko leto je pretrpel hud karambol z avtom, hudournik mu je razstrgal cesto in most, kar ga je stalo nad 70.000 din. Na pomoč so prihiteli tudi mariborski gasilci.

Težka nesreča potniškega letalav Borovu

Potniško letalo »Ju-SBE«, ki vozi na progi Beograd-Zagreb, je včeraj popoldne ob 15.50 po voznem redu odpeljalo iz Borova, kjer je zamenjalo dva potnika, proti Zagrebu. Tri kilometre od Borova je dobilo letalo v višini 100 m kvar motorja ter je strmoglavilo na zemljo, ker ni imelo zadostne brzine. Pri tem je po dosedanjih vesteh izgubilo življenje ranjenih. Po prvih vesteh s omed mrtvi-ranjenih. Po prvih vesteh so med drtvi-mi vsi trije člani posadke, pilota Krepič in Batič ter radiotelegrafist Antonijević, in trije potniki, izmed katerih je Zagrebčanka Mirjana Winklerjeva umrla v osiješke bolnišnici. Ponesrečene potnike

so prepeljali deloma v osiješko, deloma v vukovarsko bolnišnico. V Osijek so prepeljali tamošnjega zdravnika dr. Mihajla Pražiča ter njegovo zaročenko Mirjano Winklerjevo iz Zagreba. V vukovarski bolnišnici pa so Johann Begrich z ženo, Heinrich Gerwig z ženo, Blauweiß, vsi iz Berlina, dr. Kribeck, dr. Glühwein, Moser in Temisch. Zdravstveno stanje pacientov v vukovarski bolnišnici je zadovoljivo, izmed njih trenutno niti eden ni v življenjski nevarnosti. Na kraj nesreče je prispela komisija Aeroputa in vojaškega letalstva, da se ugotovi vzrok nesreče.

(Po poročilu »Hrvatskega dnevnika«).

Zanimivosti

Kako je postal London velemesto

Kdor je bil že v Londonu, je dobil vtis, da so londonske ulice nenahajajo polne ljudi. V tem ogromnem mravljišču ljudi prav za prav življenje nikoli ne utihne, ne podnevi, ne ponoči. Vse je v večnem gibanju, brez počitka, brez miru. Vojna je sicer to sliko nekoliko spremenila, toda bistvenih lastnosti Londonu ni vzela.

Po zadnjem uradnem štetju je imel London v okviru svojega policijskega in upravnega območja 8 in pol milijona prebivalcev. Za temi mejami pa se na vse strani Londona razprostirajo še druge občine in upravna središča, ki so samo po formalnih mejah ločena od velikega Londona. Tako se je na priliko treba voziti na vzhod ob Temzi ali pa na zapad proti grofiji Buckingham cele ure, predno zre oko prazno pokrajino.

Veliki London, tak, kakršen je danes, je zrasel v svoje ogromne meje šele v novem veku. Začetek je bil prav tako neznan kot pri vseh ostalih mestih na svetu. Mala prvotna naselbina je nudila Keltom ugoden položaj, ker so bili po plovni reki zvezani z morjem. V dobi rimskega cesarstva je živelo za takratnim londonskim obzidjem 25.000 ljudi. V dobi Anglosasov pa cenijo, da se je prebivalstvo skrčilo na jedva 10.000 duš. Ko so kasneje Londončani prisegli zvestobo Normandijcem, je štel London okoli 20.000 ljudi.

Po treh stoletjih miru, ki so sledila neprestanim vojnim napadom, se je dvignilo število prebivalstva na skoraj 40.000. Za vlade Tudorovcev so bili še vsi prebivalci za mestnim obzidjem, in sicer kakih 50.000. In šele v naslednjih stoletjih, ki so prinesla nesluten trgovski in industrijski razmah, se je število prebivalstva naglo množilo. Majhen teritorij za obzidjem ni več zadostoval. Kraljica Elizabeta in kralj Jakob I. sta se zaman trudila, da bi vsaj za silo omejila dotok novih in novih množic. Mesto se je razširjalo na vse strani ter kmalu doseglo s svojimi mejami prej tako oddaljene vasi Holborne, St. Giles in Blumsbury. V dobi španskega napada na Anglijo koncem 16. stoletja je London že štel nad 100.000 prebivalcev.

Po velikem požaru, ki je izbruhnil v tej dobi v središču mesta, se je večina premožnejših meščanov odselila proti zapadu, kjer je nastal nov predel, imenovan West-End. Do konca 18. stoletja je število prebivalstva naglo naraščalo ter doseglo že 700.000. Tehnična revolucija, ki je zajela ves svet, je dala Londonu neslutene vire moči in bogastva. Mesto je jelo cveteti ko roža.

V času napoleonovih vojska je bilo ob štetju 1821 v Londonu že 1 in pol milijona duš. Središče, tkzv. staro jedro je sicer štele kakih 125.000, toda mesto se je razraslo na vse strani ter jelo segati v sosednje grofije.

Leta 1901., ko je zatonila tkzv. viktorijanska doba, je imel London že 6 in pol milijona prebivalcev. V enem samem stoletju, od prvega ljudskega štetja 1801 do drugega 1901 je poraslo število ljudi od 831.181 na 6 in pol milijona. V območju mestne uprave, ki je bila ustanovljena 1888, je bilo takrat 4 in pol milijona meščanov, dočim jih je bilo v predmestjih, ki takrat še niso bila upravno vključena mestni občini, nad 2 milijona.

Vsekakor pa je zanimivo dejstvo, da je v centru padalo število prebivalstva, čimbolj so mestne meje širile svoj obod. Velike poslovne hiše, banke, trgovine in razni uradi so iz središča izrivali stanovanjske stavbe, ki so se umikale na periferijo ter širile površino velemesta.

V letih 1901 do 1935 je veliki London narašel od 6 in pol na 8 in pol milijona prebivalcev. V tem ogromnem mestu je pred izbruhom sedanje vojne živelo eno petino prebivalstva Anglije. Prebivalstvo mestnega jedra oz. središča, kjer je tekla zibel poznejšemu velemestu, pa je v zadnjih letih padlo na 9.000. To so večinoma hišniki, pazniki in drobni ljudje, ki čez noč, ko utihne poslovno življenje, ostanejo v središču mesta in varujejo stavbe.

Zivljenje v velikem Londonu je kot večer krogotok. Zjutraj se zgrinjajo v središče mesta milijoni ljudi v svoje urade in delavnice, zvečer mesto zapuščajo ter se vračajo na obod, kjer imajo svoje domove in stanovanja. Vse do nedavnega, ko je izbruhnila vojna, pa

je veliki London rasel. Neprestano so se parcelirali novi in novi kompleksi zemljišče za stavbišča. Zunaj oboda je padala vas za vasjo. Ogromne lovke velemesta so se iztezale širše in širše, na milje in milje daleč. Posebno zanimiv je pogled na londonske mostove, kjer zjutraj in zvečer vrvijo cele reke ljudi, ki hitijo na delo in iz dela. Podobno pa je tudi na podzemeljski in nadzemeljski železnici in ostalih prometnih sredstvih.

Na splošno se da reči, da je bilo pred pričetkom sedanje vojne v območju velikega Londona okoli 10 milijonov ljudi. Biti odgovoren za tako ogromno ljudsko mravljišče, ki hoče vsak dan delati in jesti, živeti in ustvarjati, to seveda ni lahka stvar. Tem huje mora biti to v vojnem stanju in kočljivem položaju, ki ga je deležen danšnes London. Brez prirojene, znane angleške hladnokrvnosti in realne treznosti bi v takem položaju nastal kaos, tako pa, kot pravijo poročila, teče vse normalno, četudi dežujejo na London bombe in brnijo nad njim stotera letala, ki sejejo smrt in ruševine.

Iz središča Londona

Pogled na ulico pred angleškim parlamentom, ki je ob Temzi v središču mesta. Na sliki je stolp parlamenta, v katerem je slavni londonski zvon »Big Ben«, ki ga vsak dan slišijo radijski poslušalci v londonski radijski oddaji. Na ulici pa je pravkar sprejem neke kanadske divizije ki je prišla v Anglijo.

Ženski polk iz 30 letne vojne

ZANIMIVA NAPOLEONOVA KAZEN ZA ŽENE, KI BI SE POJAVILE V ARMADI

V tridesetletni vojni je vzbujal nek polk tkzv. »Landsknechtov« zabavno pozornost. Na svojih vojnih pohodih je vodil s seboj okoli dva tisoč žen. Čeprav je bila v veljavi najstrožja zapoved, da se v nobeni vojaški edinici ne sme pojaviti ženska oseba, se vojaki v tem polku zanjo niso mnogo zmenili. Polkovnik je bil popolnoma brez moči. Vojaki, ki so se sicer radi pokoravali njegovim poveljem, so imeli za to prepoved gluha ušesa. Ko pa si je hotel polkovnik s silo utreti avtoriteto, je malone prišel ob glavo.

Medtem pa je število žensk v polku iz dneva v dan naraščalo. Slednjic jih je bilo štirikrat toliko kot moških. Discipli-

plina je polagoma izginila in polk se je kot strahotna reka pomikal iz kraja v kraj, plenil in se zabaval, dokler ni ob koncu vojne razpadel.

Običaj, da so spremljale žene svoje može v vojno, je veljal vse do Napo-

leona. Šele Napoleon je napravil tej reči konec. Ko je bil vrhovni poveljnik francoske armade v Italiji, je izdal dnevno povelje, ki je vsebovalo tudi kazen za vsako ženo, ki bi jo zalotili v vojnem taborišču. Vsaka taka ženska bo slečena, na debelo namazana s črnimi sajami ter za dve uri javno izpostavljena. Po Napoleonovi dobi je običaj prisostvovanja žensk v armadi in vojni izginjal ter slednjič popolnoma izginil.

Zavod za izposojanje srajc

Mesto Evanston v ameriški zvezni državi Illinois se lahko ponaša z ustanovo, ki gotovo na vsem svetu nima primere. Pred nedavnim je bil namreč odprt poseben zavod za izposojanje srajc. Vsak moški si more v zavodu izposoditi srajco. Tarifa za teden dni znaša 18 centov. Če pomislimo, da stane v Ameriki samo pranje srajce okoli 10 do 15 centov, potem je izposojevalnina prav nizka. Zavod ima na »zalogi« ogromno število moških srajc

vseh velikosti in najraznovrstnejših vzorcev ter lahko postreže slehernemu moškemu okusu. Srajce so izdelane solidno ter so iz dobrega blaga, saj vzdržijo do 50 pranj, ne da bi se raztrgale. Poročilo o poslovanju zavoda pravi med drugim, da si od desetih izposojevalcev vsaj osem izposoja bele srajce.

INTENDANT IN REŽISER

Intendant: — Vaša režija se mi ne zdi dovolj realistična.

Režiser: — Kako to menite, gospod intendant?

Intendant: — Ker je v tejle sobi mladoporočencev v drugem prizoru, ki se odigrava šest mesecev kasneje, vse pohištvo na prav istem mestu!

ZRNA MODROSTI

Smeh je vedno najboljši poklic.

(Vukelič)

Poklic ni oni, ki človeka poniža, pač pa človek ponižuje poklic.

(S. Smiles)

Krčne žile

Mnogi moški in ženske trpijo radi krčnih žil. Ta bolezen se loti zlasti onih, ki mnogo stojijo ali pa naporno hodijo. Pri ženah se navadno pojavljajo kot posledica nosečnosti. Krčne žile nastanejo radi prehudega krvnega pritiska na stene žil, ki izgubijo svojo prožnost ter otrdijo. Bolezen postane včasih prav akutna, ker nastopijo razna vnetja. Bolezen krčnih žil je treba pravočasno zdraviti. Sprva, ko se še ni prehudo razvila, zadostuje nošnja gumijastih nogavic oz. gumijastih pasic čez ona mesta, kjer so krčne žile. Zdravniki najčešče zdravijo krčne žile s solnimi oz. sladkornimi injekcijami. Ko tudi te ne pomagajo, je potrebna operacija. V zadnjem času se je močno uveljavilo tudi fizikalno zdravljenje, ki pa je počasnejše, toda brez sleherne bolečine. Vsekakor pa velja, da se krčnih žil in njih zdravljenja ne sme zanemarjati in podcenjevati.

»KRIZA« TUDI V PANAMSKEM PREKOPU

Iz poročila, ki ga je izdalo društvo Panamskega prekopa, je razvidno, da se je v zadnjem letu tudi v Panamskem prekopu znatno zmanjšal promet. Dočim je še lansko leto znašal promet skozi prekop 27 milijonov ton, je znašala letošnja poslovno dobo samo 24 milijonov. Padeč prometa je bil občuten zlasti v zadnjih mesecih vojne.

ZVON, KI MORA TAKOJ NA »DOPUST«

Strokovnjaki so pred nedavnim izjavili, da mora veliki zvon na katedrali v Upsali takoj na »dopust«, ker je v nevarnosti, da se popolnoma raztali. Zvon, ki je največji v skandinavskih državah, izvira še iz 17. stoletja. Dokler še ni bil urejen na električni pogon, je bilo treba 12 mož, da so ga pošteno razgibali. Sedaj pa strokovnjaki trdijo, da je vprav »elektrifikacija« kriva, da bo moral veliki zvon za nekaj časa umolkneti, dokler ga ne bodo popravili ter tako »uredili«, da mu električna struja ne bo več mogla škodovati.

GOSPA ČANGKAJŠEK PILOTIRA

Pred dnevi je vrhovni poveljnik kitajske vojske maršal Čangkajšek na inspekcijskem potovanju obiskal zapadne kitajske pokrajine. Tokrat je izjemoma potoval v letalu. Pilotirala pa je njegova žena, ki je znana kot drzna letalka. Ker ima njeno letalo posebno kabino, ni treba da si obleče letalsko obleko, ampak vedno pilotira v svoji narodni kitajski noši.

POSVETILO

Neki slavni humorist je napisal v svoji knjigi tole posvetilo:

»To knjigo posvečam svoji dragi ženi in ljubi hčerki. Brez njune neutrudne pomoči, nezmanjšanega zanimanja in ljubeznivih nasvetov bi jo napisal dvakrat prej.«

— Ali ni nobenega sredstva, ki bi zaščitilo lase?

— Da, kako bi bilo s posebnim patentom?

Žalostna usoda slavne pisateljice

V NORVEŠKEM BOJU JE IZGUBILA SINA IN VSE PREMOZENJE

Pred nedavnim je prišla v San Francisco slavna norveška pisateljica Sigrid Undset, imejteljica Nobelove nagrade za literaturo. (Slovenci jo poznamo po njeni trilogiji »Kristina, Lavransova hči« in romanu »Jenny«, ki sta izšla v prevodu.) Predno je dosegla San Francisco, je morala prebroditi celo odisejajo, ko je potovala čez Rusijo in Japonsko v Ameriko.

V Ameriko je prišla vsa ovita v črnino, ker žaluje za svojim najstarejšim sinom, ki je padel v nedavnih bojih v Norveški. Na poti v Ameriko jo je spremljal njen drugi sin Hans. Ko je stopila na ameriška tla, so se zgnatli okoli nje številni novinarji ter jo prosili za kratek razgovor. Po-

vedala jim je v kratkih, toda pretresljivih podobah o dogodkih, ki jih je doživela na Norveškem za časa bojov, o svoji dolgotrajni poti v Ameriko in podobnem. Posebno tragična je bila njena izjava, ko se je spomnila svoje domovine. Ostala je brez domovine in brez slehernih sredstev, ker je v vojni prav vse izgubila. Novinarji so opazili, da je silno potrta radi usode, ki jo je doživela njena domovina. Kljub vsemu pa je slavna žena, ki jo je usoda tako kruto udarila, izjavila, da bo tudi v Ameriki pridno prišla za pero ter v svojih bodočih delih pokazala ameriškemu narodu veličino in nepremagljivost njene domovine in norveškega naroda.

Angleške bolničarke

V Angliji je bila poleg drugih zaščitnih odsekov organizirana tudi bolničarska pomožna služba. Njene članice so se za pomoč ranjencem najprej teoretično izobrazile v posameznih tečajih, nato pa so bile dodeljene raznim vojnim bolnišnicam, kjer opravljajo službo bolniških strežnic in pomožnic.

Maribor

Mariborski železničarji prosijo za premog

Železniški delavci, bodisi progovni ali v delavnicah in kurilnicah, so vsako leto imeli pravico do nabave gotovih količin premoga, in sicer po kategorijah in po režijski ceni. Pri tej nabavi ni bilo težav in ovir in je bila možnost dana vsem, da so se pred zimo lahko preskrbeli s kurivom-premogom tako, da so lahko vsaj pozimi sedeli na toplem.

Letos pa so nenadoma nastale pri nabavi premoga silne ovire. Ovire so

tako velike, da velika večina pred zimo ne bo mogla dobiti premoga, kljub temu, da ga je že vplačala. Vplačevanje premoga se je vršilo v terminih — najprej za trboveljski premog. Čez čas so dobili denar nazaj, potem so vplačali za kočevski premog in sedaj še niso dobili oni, ki so vplačali premog že meseca julija. Oni, ki so ga vplačali v mesecu septembru, so spel dobili denar nazaj.

Zadeva rednega dobivanja premoga

je bila tudi predmet intervencije delegacije »Udruženja jugoslovanskih železničarjev in brodarjev« ob priliki obiska pri prometnem ministru, ki je obljubil, da bo zadevo takoj uredil.

Železniško delavstvo pričakuje, da bo zadeva urejena, ker je ta beneficij, ki so ga uživali dolga leta, le majhen dodatek k itak sorazmerno nizkim plačam.

Na pošti Slivnici pri Mariboru je bila 16. t. m. uvedena telefonska služba.

Kapetanski tečaj za rezervne častnike so uspešno dovršili rezervni poročniki iz Maribora: Čojnik Mirko, šol. upravitelj, Slekonec Adalbert, šolski upravitelj, Cvetko Ivan, strokovni učitelj, Golob Stanko, poveljnik kaznil. paznikov, Sand Valter, poveljnik jetniških paznikov, Vilfan Maks, kaznil. uslužbenec, Lubša Josip, uradnik Meslinih podjetij, Laznička Anton, učitelj in Furman Josip, davčni kontrolor.

Ljudska univerza. V petek, 25. t. m., predava prof. Franjo Baš o srednjeveškem Mariboru. Predavanje odličnega poznavalca naše krajevine zgodovine bodo pojasnjevale skice in načrti srednjeveškega Maribora. Predavanje dr. Anton Ocvirka o temi »Pisatelj in družba« je preloženo na začetek novembra.

očala? ...
peteln

dipl. optik

Za Podporno društvo za revne učence v Mariboru bo pobiral v prihodnjih dneh nabiralec članarino. Prosimo prijatelje mladine, da nam v sedanjih težkih časih ne odreko svoje podpore. Odbor.

Mojska izpitna predavanja v Mariboru. Prihodnji teden se prične tečaj mojskih izpitnih predavanj, ki ga priredi mariborska poslovalnica Zavoda za pospeševanje obrti Zbornice za TOL. Interesenti naj se prijavijo v pisarni poslovalnice v Vetrinjski ulici 11, I., med dopoldanskimi uradnimi urami.

Ze tretja novost v Studencih. Komaj so agilni igralci sokolskega gledališča v Studencih odigrali zadnjo igro »Lahko je moškim«, že so si vzeli na spored novo in to »Desetega brata«, po dramaturgiji ruskega režiserja Franja Sornika, ki je poznan po svojih dramaturgijah za igre na prostem. Prvo predstavo te igre mislijo že podati v začetku meseca decembra.

Čigavi sta kolesi? Na dvorišču Sodne ulice 16 je bilo najdeno kolo »Brenabor« z ev. števil. 20600. Istega dne je bilo na Pristanu najdeno kolo z ev. števil. 197427. Lastnika naj se zgleda na policiji.

Šahovski turnir za prvenstvo Maribora

V nedeljo dopoldne in sinoči so bile odigrane številne prekinjene partije. Položaj je sedaj jasen. Do konca turnirja je samo še eno kolo. Presenečenja so sicer še mogoča, vendar pa je pričakovati, da bo Dasko osvojil prvenstvo. V zadnjem kolu igra proti Čertaliču, ki menda ne bo nudil prehudega odpora. Rezultati prekinjenih partij so naslednji:

N i r o m a n

pa se vendar bere kakor roman ...

za močno delavsko družino.

Pa je prišla — bomba. Lepega dne je pustil mož ženo in vseh svojih šest otrok, pridružil se je k drugemu družinskemu ognjišču, žena in otroci so pa bili od tega dne naprej izročeni dobrosrčnim ljudem, odnosno podjetnosti starinarjev, ki so kos za kosom kupovali obleko in opremo in dajali denar za košček črnega kruha.

Borba za družino se je pričela.

Ugotovili so, da mož ni naš državljan, da je politični begunec iz nekdanje Avstrije, da je nastopil na Madžarskem z dokumenti svojega sorodnika, ki je padel v svetovni vojni. Gospa je tedaj žena mrliča in doživela smo čudež, da se je rodilo mrliču kar šestero otrok! Lačna, zbegana, na propast obsojena družina je trkala od Poncija do Pilata pri vseh mogočih uradih, toda zastoj. Za tak slučaj ni paragrafa, ni pravnega leka. Gospa ne sme v tujino, kamor je mož dejansko pristopen in tujec se lahko reži v brk vsem našim uradom in or-

m. Kam je odšla? Šivilja Jožefa Sternov z Vojašniškega trga 2 je prijavila, da je v znanokam odšla njena 15letna hčerka Jožica Kdor bo o dekletu kaj vedel, naj javi policiji.

Suknjič in hubertus plašč je nekdo ukradel iz Kleti v Dvořakovi ulici 10 delave Francu Vodniku in ga oškodoval za okoli 600 din.

Na Oreškem nabrežju pri sejmišču je včeraj ležal na soncu posestniški sin Ivan Majcen iz Vičancev ter imel noge na pločniku. Mimo je pri peljal neki voznik, ki je z vozom zapeljal na pločnik ter poškodoval Majcnu desno nogo v kolenu.

Od zadaj se je zaletel s kolesom nek kolesar v 59letnega zidarja Avgusta Tarba iz Pobrežja, ki se je tudi peljal na kolesu, tako da si je pri padcu zlomil levo nogo. Zdrav se v mariborski bolnišnici.

Z nožem za rezanje svinjske krme se je vsekral v obe nogi 10letni delavec sin Maksimilijan Tajšler iz Zgornjega Radvanja. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Z drevesa je padel ter si poškodoval levo roko 12 letni Gomilšek Slavko s Teznega. Zdravi se v bolnišnici.

Sokol Pobrežje vabi na svojo I. mladinsko akademijo, ki se vrši 27. okt., ob 18. uri v Sokolskem domu.

Adanič Franc, stari strokovnjak in pečarski obrtnik ima svojo podjetje v Miklošičevi ulici 2. Je domačin, ker je bil 37 let kot predelavec pri najboljši tvrdki v Mariboru ter garantira za vsako postavitev peči in štedilnikov. Najboljše pa ga priporoča njegovo solidno in brezhibno delo po zmernih cenah, ker dela brez tujega kapitala.

Narodno gledališče

Sreda, 23. oktobra: zaprto.

Četrtek, 24. okt., ob 20.: »Cyrano de Bergerac«. Red C.

Petek, 25. okt.: zaprto.

Sobota, 26. okt., ob 20.: »Nenavaden človek«. Red A.

Maksima Gorkega drama »Na dnu«, ki pride v kratkem kot tretja letošnja dramska novost na mariborski oder, je bilo ono delo, ki je dotlej malo znanega ruskega ljudskega pisatelja že ob krstni predstavi v Moskvi dvignilo do svetovnega slovesa.

Kino

Grajski kino. Samo do vključno petka izborni češki film »Vražji študentje«. Izrabite zadnjo priliko in si oglejte velebaven film. Pride: »Izvršil sem povelje«.

Kino Union. Do vključno srede »Glasnik ljubezni« velika filmska drama, razkošne scenerije, napete vsebine z Jean Gabinom v glavni vlogi.

Esplanade kino. Na mnogostransko željlo se predvaja do vključno petka prekrasni »razkošni« vefilm »Maria Antonietta« z Normo Shearer v nemškem jeziku.

V Sloveniji bo samo en žid smel obiskovati prvi razred srednjih šol, kot smo že pred dnevi poročali. Vpisanih je bilo prvotno pet. Sprejet je otrok prevoznika Fürste iz Murske Sobote. Ta je, kot poročajo, plačeval najmanj davka med vsemi prizadetimi. V meščansko šolo se je vpisal samo eden, ki pa ni bil sprejet.

Mošt vre, sladkorja pa od nikoder

Naši vinogradniki se pritožujejo, da kljub ponovnim prošnjam in posredovanjem ne dobe obljubljenega sladkorja za slajenje mošta, ki že vre. Vinogradniki so že vplačali potrebne takse, sladkorja pa ne dobe. Na pristojnih mestih jih tolažijo, da bo slad-

kor vsak čas dospel, vendar mošt vre in ne čaka, da bodo sladkor reš poslali. Če bo mošt povrel, bo slajenje odveč in bo zato nastala precejšnja gospodarska škoda. Zato naj kmetijski referenti poskrbe za čimprejšnjo dostavo sladkorja za slajenje mošta.

Prevelike rezervne zaloge povzročajo draginjo

Objavljamo še ta članek ter s tem zaključujemo polemiko o tej zadevi.

»Večernik« bi gotovo ne bil tako potrpežljiv, da že šestič prinaša članek pod tem naslovom, če ne bi šlo za važne življenjske interese konzumentov. Na članek g. N. V., ki ga je objavil »Večernik« dne 8. t. m., nisem mogel odgovoriti, dokler nisem prejel odgovora od g. P. iz Cirkovc, ki pravi, daglede prodaje krompirja javnim ustanovam po napovedani ceni vzdržuje svojo trditve, popravlja pa svojo zmoto, ki obstoja v tem, da je pri navedbi imen zamenjal jetnišnico, kateri je krompir prodal, s kaznilnico. S tem bi bila zadeva urejena, če bi se g. N. V. ne dotikal tudi drugih vprašanj. Kar tiče trditve, da je maksimiranje cen vplivalo na dvig cen krompirja, je g. N. V. že prejel odgovor z uradnim po pravkom mestnega poglavarstva oziroma tržnega nadzorstva z dne 17. t. m. Ko sem kot vzrok pomanjkanja blaga in dviga cen navedel kopičenje rezervnih zalog, pri tem nisem imel v mislih le krompir (glej moj prvi članek z dne 18.9. 1940), marveč tudi druge vrste blaga. Saj je vendar dovolj znano, da se je ustvaritev rezervnih zalog priporočala celo z uradne strani. Ker pa niso hkrati izšli drugi potrebni ukrepi, je bila posledica, da je blaga zmanjkalo, ker se je zadrževalo in prikrivalo, in da so se dvignile cene. Premožnejši so pokupili, kar so mogli, manj premožni so si v ta namen izposodili denar, kolikor se jim je to pač posrečilo. Samo najrevnejši si niso mogli ustvariti zalog in niti s krompirjem založiti za zimo. Pri današnjih plačah je to nemožna celotna, kjer sta oba, mož in žena, zaposlena, ako imata kup otrok — da v družinah, ki jih hrani en sam hranilec niti ne govorim. Če smo ugotovili, da je eden izmed vzrokov draginje in pomanjkanja blaga naš rezervna hrana, je jasno, da se dajo razmere,

kolikor še ni prepozno, izboljšati le z odstranitvijo vzroka. Razume se pa, da s konfiskacijo zalog nisem imel v mislih tiste male revne zaloge, ki se z njimi, če se jim sploh posreči, zalagajo manj premožni konzumenti. Tudi je lahko nasvetovati, da naj mestna občina vrže na trg krompir po čim nižji ceni, v resnici izgleda stvar drugače. Vodja mestnega prehranjevalnega urada bo g. N. V. lahko pojasnil, da bi se dober krompir pri sedanjem stanju stvari, ko krompir ni podvržen prisilni oddaji po določenih cenah, tudi pri vagonskih naročilih ne mogel prodajati ceneje kakor din 1.60 kg. Značilno je, da je v isti številki »Večernika«, v kateri objavlja g. N. V. svoj članek, celjska mestna občina razglasila, da ima na razpolago še 3000 kg krompirja po din 1.75 v prodaji na drobno in da bo krompir za vkletenje stal pri dobavi na debelo od 100 kg dalje od din 1.75 do din 1.80. Ali naj mestna občina pri krompirju doplačuje? Če pa je g. N. V. neki dobavitelj ponujal vagon krompirja po din 1.35 in ga on po tej ceni ni kupil, ali ne bi bilo bolj umestno, da take dobavitelje javi mestnemu prehranjevalnemu uradu pod pogojem seveda, da imajo krompir, ki je za ljudi užiten. Naravnost nemogoča pa je že drugič iznešena trditve, da se cene ne diktirajo od zgoraj, marveč da se ravna po višini ponudbe in povpraševanja. Ta trditve je pač veljala v normalnih razmerah — dandanes jo moramo smatrati kot zastarelo. V teh časih je poseg oblasti v svrhu zaščite interesov konzumentov ne le umesten in zaželen, ampak celo nujno potreben. Baš radi tega, ker se oblast ni pravočasno in v dovoljni meri brigala za to vprašanje, se je dogodilo, da blaga primanjkuje in da je horendno drago. Stej ko prej pa stoji, da naslov članka ni brez pomena, da namreč prevelike rezervne zaloge povzročajo draginjo. A. B.

SKRB ZA PREHRANO ŠIBKEJŠIH SLOJEV

Skoraj v vsaki občini imamo že takozvane »prehranjevalne odbore«, katerih naloga je, preskrbeti revnejšim slojem dovolj najpotrebnejših živil. Tudi v Radvanju obstoja tak odbor. Ta odbor ima zelo hvaležno področje, kjer bi se lahko udeleževal na polju socialnega dela. V Radvanju živi mnogo družin tekstilnega delavstva, ki so zaradi krize v tekstilni industriji zelo prizadeti. Marsikateri družinski oče dela komaj po 3 dni na teden, drugi sploh ne dela in nima zaposlitve. Ker pa so tudi življenjske potrebščine zelo drage in jih je težko dobiti, bi lahko ta prehranjevalni odbor nabavljaval potrebščine skupno in jih potem prodajal tem šibkejšim slojem. Občina bi morala najeti večje posojilo, da bi lahko še pred zimo dobila dovolj življenjskih potrebščin. Bredzdomno bi bilo to velike važnosti, ker v občini ni dovolj polj, da bi pridelali živeža za nad 3000 prebivalcev. S tem delom bo treba pričeti takoj, ker zima že trka na vrata.

Novinarski klub. Drevi ob 18. uri v Aljaževi sobi pri »Orlu« članski sestanek.

Skozi Maribor je potoval v ponedeljek s popoldanskim brzovlakom pomočnik notranjega ministra g. Živojin Simonović, ki se bo udeležil v Nemčiji kongresa strokovnjakov.

ISSK Maribor (zimski sport). Vsi odborniki se zanesljivo vabijo na sestanek drevi ob 19. pri Kirbišu v svrhu sestave programa.

V evangaljski cerkvi so bili včeraj krščeni trije v Mariboru rojeni Besarabčki, katerim je botroval mariborski zdravnik dr. Thalmann s svojo sorodnico.

Ubožni predstojniki, katere je mestna občina imenovala v vsakem mestnem okraju, bodo morali odslej poslovati po posebnem pravilniku, ki ga bodo sprejeli na prihodnji seji mestnega sveta.

Socialna doklada mesta Maribora se bo najbrže zvišala od 10 na 15 odst., ker se bo tudi bodoči proračun socialnega skrbstva v Mariboru zvišal za 1 milijon 167.403 din na 5.766.053'50 din.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 nar. najmanjša pristojbina za te oglase je din 10.—. Dražbe, preklci, dopisovanja in ženitovanjski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 12.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojnó. Oglasni davek za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga le vposlati v listu skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409.— Za vse pisemne odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znamka za 3 din.

SLUŽBO DOBI

BOLJŠA POSTREŽNICA
se sprejme. Strossmajerjeva 28/II, vrata 9. 19208-2

UČENKO

pridno in pošteno, za delikatesno trgovino sprejme takoj trgovina Götz, Aleksandrova 47, Maribor. 19185-2

KROJAŠKI POMOČNIK

se sprejme za fino konfekcijo. Plača po možnosti od 300 din naprej. Jurčičeva 4/I. 19183-2

Pedisal
KOPALNA SOL ZA NOGE
PROTI POTENJU, UTRUJENOSTI IN BOLEČEMU VNUTNEMU NOGU, TRDI KOŽI, KURJIM OČESOM IN OZEBLINAM
DIN 5.—, 6.— IN 12.—
DROGERIJA
Kanc

SAMOSTOJNO

MODISTINJO
išče za takoj Nožir & Vrečko, Slomškov trg 6. 19203-2

DEKLE

ki zna dobro kuhati ter je uporabna tudi za vsa hišna dela, se išče. Foto Kieser, Vetrinjska 30. 19213-2

SLUŽBO IŠČE

100 DIN
dobi, kdor mi preskrbi stalno delo ali službo. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 19194-3

STANOVANJE ODDA

Lepo eno- in DVOSOBNO STANOVANJE se odda z vsemi pritliklinami takoj. Vprašati Radvanjska c. 30/I. 19182-5

SONČNO STANOVANJE
veliko, v novi hiši, se s 1. novembrom odda. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 19191-5

PREHRANA

GOSPOD
se sprejme na hrano in stanovanje takoj ali s 1. novembrom. Dvorišče, zadnja vrata, Koroška cesta 50. 19199-7

Sprejemem 1 do 2 **OTROKA** na hrano na deželo. Vprašati Kores, Loška 5. 19198-7

SOBO ODDA

PRAZNA SOBA
se odda. Wildenrainerjeva 16, II. nadstr., vrata 6. 19171-8

SOBA

z dvema posteljama se takoj odda. Kneza Koclja ulica 18, I. nadstr., desno. 19206-8

SOBO IŠČE

OPREMLJENO SOBO
iščem v novi zgradbi v centru mesta. Naslov pustiti v ogl. odd. »Večernik«. 19186-9

Iščem s 1. ali 15. novembrom preprosto

OPREMLJENO SOBO
s štedilnikom, najraje v Studencih. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 19201-9

Iščem **SOBO**
z vsem komfortom in kopalnico v centru mesta (Glavni trg, Kr. Petra trg). Ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »Opremljena soba«. 19215-9

POSEST

GOSTILNA
pri kolodvoru na račun poročenemu penzionistu, po možnosti brez otrok. Ponudbe poslati pod »Kolodvor« na ogl. odd. »Večernik«. 19013-11

BRANJARILJO
prodam ali dam v najem radi odpotovanja. Ponudbe pod »Ugodna prilika« na ogl. odd. 19207-11

PARCELO

v Zg. Radvanju, 10.000 m², deloma gozd, prodam po din 7 za m². Ponudbe pod »Parcela Radvanje« na ogl. odd. »Večernik«. 19170-11

ALI JE VAS RADIO V REDU?

RADIO STARKEL MARIBOR
STROKOVNA POPRAVILA

Kupim **MALO HIŠICO**
s hlevom in 1 do 2 orala zemlje blizu Maribora. Kores, Loška 5. 19197-11

Prodam **MALO POSESTVO**
v okolici Maribora na lepem kraju. Naslov v oglašnem oddelku »Večernik«. 19188-11

MALO POSESTVO
za 18.000 din naprodaj. Direktini kupci vprašajo: Maribor, Stritarjeva ulica 7, Dolajš. 19210-11

MALO POSESTVO
s prijazno domačijo v bližini Puja vzamem v najem. Ponudbe poslati na upravo »Večernik« Celje pod šifro »Vpokojenec«. 19211-11

OBRT - TRGOVINA

BRIVNICA
dobro vpeljana, brez konkurence, naprodaj. Zrkovska 24., Pobrežje. 19187-13

TEHTNICO
decimalko, dobro ohranjeno kupim. Naslov v ogl. odd. 19192-13

KERAMIKA

Hišni posestniki in najemniki, pregledjte Vaše peči in štedilnike, predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in poceni Anton Rajšp. Maribor, Orožnova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. Prvo vrstne ploščice ter peči. Stavbeniki in pečarji popust. 5212-13

POHIŠTVO-OPREMA

JEDILNICO
in 2 kredenci veliko vložno mizo, stolico, svetilko na stojalo, luster za din 8500 prodam Nedogje Razlagova 22. 19035-17

SPALNICA

iz trdega lesa se prodaja. Strossmajerjeva 28/II, vrata 9. 19209-17

Kupim dobro ohranjen **MALI ŠTEDILNIK**
Koroščeva 27, trafika. 19205-17

Prodam dve **ZELEZNI POSTELJI**
Praprotnikova 10. 19204-17

OTROŠKO POSTELJICO
železno, zelo dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe na ogl. odd. pod »Otroška posteljica« 19196-17

ZENSKI KOTICEK

MODRČKI
siezniki, rokavice, nogavice, damsko perilo naiceneje pri Š Ketišu. Stolna 1. 11406-18

NOGAVICE

rokavice, perilo, trikotažna, volna, pletenine. Oset »Mara« Koroška 26, poleg tržnice. 16799-18

POSKUSITE TUDI VI!
Kvalitetno najboljši sladki rženi kruh iz pekarnice Rakuša, Koroška cesta 24. 19031-18

ENA IGLA ZA 100 PLOŠČ
PHONON TRAJNE IGLE
RADIO STARKEL
MARIBOR, TRG SVOBODE 6.

KRZNENO JOPICO

črno, kratko, popolnoma novo, zelo ugodno prodam. Ponudbe na ogl. odd. pod »Krz-nena jopica«. 19195-18

RAZNO

VAŽNO ZA VSAKOGAR!

Pred nastopom zime naročite nove ali dajte popraviti Vaše peči in štedilnike pri prvovrstnem pečarskem podjetju. Stalno velika zaloga naj-novejših modelov peči, štedilnikov in stenskih oblog. Pečarstvo Strašek Gustav. Maribor, Tyrševa ulica 12. 18218-28

NORMALNE TRACNICE
(Eisenbahnschienen) s pripadajočim drobnim materialom za cca 150 m tira iščem. Dopolni na ogl. odd. »Večernik« pod »Tračnice«. 19202-28

GLASBILA

UGODNA PRILIKA

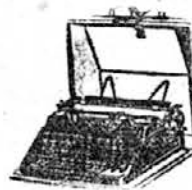
Proda se »Orion« 6 cevni radio aparat z elektrodinamičnim zvočnikom. Naslov v ogl. odd. 19190-20

OPOZORIJA

OPOZARJAM

vsakogar, da nisem plačnica za dolgove, ki bi jih ev. napravil Terbos Peter na moje ime. Terbos Liza, Studenci. 19184-25

Continental

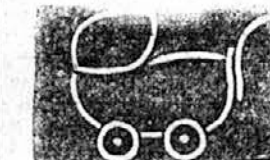
na ugodne mesečne obroke

IVAN LEGAT

Maribor, Vetrinjska ul. 30
Ljubljana, Prešernova ul. 44

MODERNI VOZIČKI

po vseh cenah

BOGOMIR DIVJAK

Ulica kneza Koclja 4

Vaša usoda

Osrečeni boste

ter zvedeli za svojo bodočnost, preteklost, sedanjost, nadalje o svoji službi, znanju, politiki, karijeri, bogastvu, zakonu, ljubezni, loteriji, potovanju, sodnijskih zadevah, dediščini, o prijateljih in sovražnikih ter srečnih dnevih. Nadalje sledi veliki posvet za špekulacije, trgovske posle, zdravje, karakter ter vse Vaše izrečene želje. Napišite točen naslov z rojstnimi podatki in priložite din 15.— v denarju ali znakmah. Naslov: **ASTRO - PSIHOGRAFO-BUREAU**, pošt. pret. 608. Beograd.

Zlato in srebro,

briljante, zastavljalne listke išče nujno za nakup

M. Ilgerjev sin,

Maribor, Gosposka ulica 15

Zahvala

Vsem sorodnikom, prijateljem in znan-cem, ki so z nami sočustvovali ob izgubi našega nadvse ljubljenega očeta, starega očeta in tasta, gospoda

Gajšek Vincenca

viš. sodnega oficijala v pok.

predragega kropili in spremljali na njegovi zadnji poti ter mu pokrili grob s cvetjem, izrekamo našo najtoplejšo zahvalo.

Celje, 21. oktobra 1940.

žalujoči ostali.

ABOZA OBLEKE

Moške srajce, kravate, nogavice in vse ostalo za gospode kupite najceneje pri

M. KOTNIK
MARIBOR - GRAJSKI TRG 1

Zelo važno!

Oddajte še danes **MALE OGLASE** za sobotno številko

Stampiljke za signiranje zabojev, vreč, sodov, kož, kamenja itd.

Signurna barva Stampiljke iz gumija in kovin

Sotra

Maribor, Gregorčičeva ulica 24 • Telefon 25-10

Vse za šola in pisarna

v **TISKOVNI ZADRUGI**

Cankarjeva 1 - Telefon 25-45.